

รายวิชา
พระพุทธศาสนา
กับศาสตร์สมัยใหม่
2023

วิธีคิดแบบพระพุทธศาสนาในการแก้ปัญหาจริยธรรม
ที่เกิดจากเทคโนโลยีสมัยใหม่
ศาสตราจารย์ ดร.โสรัจจ์ หงศ์ลดารมย์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จำนวนเอกสาร

ส่วนหนึ่งของเนื้อหา
โครงการพัฒนาทักษะ(Upskills)
การสอนรายวิชาพระไตรปิฎกวิเคราะห์และ
พระพุทธศาสนากับศาสตร์สมัยใหม่

วันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๖ ถึง ๑ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๖

ผ่านระบบออนไลน์ zoom id 9779933546

กองวิชาการ สำนักงานอธิการบดี

สำนักหอสมุดและเทคโนโลยีสารสนเทศ

กองสื่อสารองค์กร

ส่วนงานบริหาร สำนักส่งเสริมฯ

กองกิจการวิทยาเขต

สถาบันพระไตรปิฎกศึกษา

วิทยาลัยพระธรรมทูต

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วิธีคิดแบบพระพุทธศาสนาในการแก้ปัญหาจริยธรรม ที่เกิดจากเทคโนโลยีสมัยใหม่

วิทยากร : ศาสตราจารย์ ดร.โสรัจจ์ หงศ์ลดารมย์
ศูนย์วิทยาศาสตร์เทคโนโลยี
สังคมคณะอักษรศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ถอดเทปโดย นายสมบุรณ์ เฟ่งพิศ

ปรับแก้ไข นายสุชญา ศิริธัญญกร

เผยแพร่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗

จำนวนหน้า ๗๒ หน้า

พิมพ์เผยแพร่ กองวิชาการ สำนักงานอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอลำไทร

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐

โครงการเพิ่มทักษะ (Upskills)
 การสอนรายวิชาพระไตรปิฎกวิเคราะห์และ
 พระพุทธศิลป์ โดย ศ.ดร.ดร.วิมล ใจดี

เริ่มบรรยายครั้งที่ ๑
วันศุกร์ที่ ๙ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๖

เวลา ๐๙.๐๐ - ๑๑.๐๐ น. **พระไตรปิฎกวิเคราะห์**
 • บรรยายโดย : ศ.ดร.ดร.วิมล ใจดี (วิทยากร, รศ.ดร.)
 เวลา ๑๓.๐๐ - ๑๕.๐๐ น. **พระพุทธศาสนากับสายสัมพันธ์ไทย**
 • ดร.วิมล ใจดี

 ศ.ดร.ดร.วิมล ใจดี
 (วิทยากร, รศ.ดร.)

 ศ.ดร.ดร.วิมล ใจดี
 (วิทยากร, รศ.ดร.)

* โดยได้เข้าร่วมกิจกรรมครั้งนี้แล้วถือว่าไม่ขาดเรียนขุดทิ้ง

วิธีคิดแบบพระพุทธศาสนาในการแก้ปัญหาจริยธรรม ที่เกิดจากเทคโนโลยีสมัยใหม่

ศาสตราจารย์ ดร.โสรัจจ์ หงศ์ลดารมย์
ศูนย์วิทยาศาสตร์เทคโนโลยี สังคมคณะอักษรศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำปรารภ

“วิธีคิดแบบพระพุทธศาสนาในการแก้ปัญหาทางจริยธรรม ที่เกิดจากเทคโนโลยีสมัยใหม่” เล่มนี้ เป็นผลงานบรรยายของ ศาสตราจารย์ ดร.โสรัจจ์ หงศ์ลดารมย์ สังกัดศูนย์วิทยาศาสตร์เทคโนโลยี สังคมคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยเกิดขึ้นมาจากการโครงการเพิ่มทักษะ(Upskills2) การสอนรายวิชา พระไตรปิฎกวิเคราะห์ และพระพุทธศาสนากับศาสตร์สมัยใหม่ โดยร่วมมือกันทำงาน ๗ ส่วนงานคือ กองวิชาการ สำนักหอสมุดและเทคโนโลยีสารสนเทศ กองสื่อสารองค์กร ส่วนงานบริหาร สำนักส่งเสริมฯ กองกิจการวิทยาเขต สถาบันพระไตรปิฎกศึกษา และวิทยาลัยพระธรรมทูต โดยมีวัตถุประสงค์ ๓ ประการ คือ(๑) เพื่อให้บุคลากรสายวิชาการมีความรู้และความเข้าใจ ในเนื้อหาสาระเกี่ยวกับรายวิชาพระไตรปิฎกวิเคราะห์และพระพุทธศาสนากับศาสตร์สมัยใหม่ เพิ่มมากขึ้น (๒) เพื่อให้บุคลากรสายวิชาการได้พัฒนาศักยภาพเทคนิคเกี่ยวกับพระไตรปิฎกวิเคราะห์และพระพุทธศาสนากับศาสตร์สมัยใหม่ และเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียนให้สูงขึ้น (๓) เพื่อให้บุคลากรสายวิชาการ ที่สอนรายวิชาพระไตรปิฎกวิเคราะห์ และพระพุทธศาสนากับศาสตร์สมัยใหม่มีแนวทางการสอนที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันและมีการพัฒนาทักษะแก่คณาจารย์ที่เข้าอบรม จำนวน ๒๓๔ รูป/คน ผ่านระบบออนไลน์ zoom id 9779933546 และผ่านลิงก์ <https://zoom.us/j/9779933546> ระยะเวลาดำเนินงาน ๕ เดือน ทุกวันศุกร์ เดือนละ ๔ ครั้ง เริ่มตั้งแต่วันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๖ และสิ้นสุดโครงการอบรม วันที่ ๑ กันยายน ๒๕๖๖ ณ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ

ราชวิทยาลัย อำนวยน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยมีเป้าหมายเพื่อเพิ่มทักษะสอนรายวิชาพระพุทธศาสนาและพุทธปรัชญา แก่คณาจารย์ในคณะ วิทยาเขต วิทยาลัยสงฆ์ และหน่วยวิทยบริการ จำนวน ๒๓๔ รูป/คน และคณาจารย์ผู้เข้าอบรมในโครงการ ได้รับความรู้ ความเข้าใจ และพัฒนาทักษะ เทคนิคการสอนเกี่ยวกับพระไตรปิฎกวิเคราะห้และพระพุทธศาสนากับศาสตร์สมัยใหม่เพิ่มมากขึ้นสามารถนำไปปรับใช้ในกระบวนการจัดการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสมสอดคล้องกับสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป โดยไม่มีงบประมาณ และวิทยากรที่บรรยายก็บรรยายให้ความรู้แก่คณาจารย์ชาวมจร โดยการให้เปล่า

เมื่อจบโครงการดังกล่าวแล้ว ประโยชน์ที่นำไปใช้ (๑) บุคลากรสายวิชาการผู้เข้าอบรมมีความรู้และความเข้าใจในกระบวนการเรียนการสอนเกี่ยวกับรายวิชาพระไตรปิฎกวิเคราะห้และพระพุทธศาสนากับศาสตร์สมัยใหม่ เพิ่มมากขึ้น (๒) บุคลากรสายวิชาการ ผู้เข้าอบรมได้พัฒนาศักยภาพเทคนิคการสอนเกี่ยวกับพระไตรปิฎกวิเคราะห้และพระพุทธศาสนากับศาสตร์สมัยใหม่ เพิ่มมากขึ้น เพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียนให้สูงขึ้น (๓) บุคลากรสายวิชาการ ผู้เข้าอบรมที่สอนรายวิชาพระไตรปิฎกวิเคราะห้และพระพุทธศาสนากับศาสตร์สมัยใหม่ มีแนวทางการสอนที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

เพื่อเป็นการทบทวนความรู้ เรื่อง วิธีคิดแบบพระพุทธศาสนาในการแก้ปัญหาจริยธรรม ที่เกิดจากเทคโนโลยีสมัยใหม่ ที่บรรยาย โดยศาสตราจารย์ ดร.โสรัจจ์ หงศ์ลดารมย์ สังกัดศูนย์วิทยาศาสตร์เทคโนโลยี สังคมคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน

๑ ครั้ง เมื่อวันที่ ๑๓ กรกฎาคม พ.ศ.๒๕๖๖ โดยมีคณะทำงานประกอบด้วย (๑) นายสมบุรณ์ เฟ่งพิศ (๒) พระมหาศรยุทธ ฐิตเมธ (๓) นายสุชญา ศิริชัยนุร โดยมีขั้นตอนการทำงานเป็น ๓ ระยะ คือ (๑) ส่งข้อมูลเพื่อการถอดเทปเสียง เช่น วิดีโอ และพาวเวอร์พอยท์ (๒) ถอดเทปเสียงคำบรรยาย (๓) ปรับแก้ไขคำบรรยายให้ตรงคำที่บรรยาย ซึ่งการถอดเทปใช้เวลาและปรับแก้ไขประมาณเทปละ ๘-๑๒ ชั่วโมง แต่อย่างไรก็ตามในการทำงานครั้งนี้ เพื่อให้มีการเผยแพร่ถอดเทปสำเนา ก่อน จึงได้สร้างเป็นรูปเล่มหนังสือเผยแพร่ทางออนไลน์ไปก่อน อีกทั้งได้มีร่วมแนวทางการทำงานแบบใหม่ของมหาวิทยาลัย ทั้ง ๗ ส่วนงานมาทำงานและเดินไปด้วยกัน ซึ่งเป็นการทำงานเป็นทีม และทีมตรงนี้ คือก้าวแรกและก้าวต่อ ๆ ไป ที่จะสร้างงานสร้างผลงานวิชาการที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ในฐานะผู้ปรับแก้ไขภาษาและปรับเนื้อหาให้สอดคล้องกับคำบรรยายเรื่องแนวคิดเบื้องหลังการจัดระบบเนื้อหาพระไตรปิฎก ในฐานะคนงานประโยชน์ที่ได้รับ ก็คือความสุขที่ได้รับความรู้ในขณะที่ถอดเทป และอีกประการหนึ่ง ก็คือได้สร้างผลงานวิชาการ เรื่อง วิธีคิดแบบพระพุทธศาสนาในการแก้ปัญหาจริยธรรม ที่เกิดจากเทคโนโลยีสมัยใหม่ ซึ่งเกิดจากวิทยากรผู้ทรงความรู้ระดับศาสตราจารย์ แห่งสังกัดศูนย์วิทยาศาสตร์เทคโนโลยี สังคมคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มาบรรยายให้ฟัง ซึ่งเรื่องทำนองเช่นนี้ ก็เกิดขึ้นที่จัดในนามโครงการ เป็นครั้งแรกและบรรยายกันนานเป็นระยะเวลา ๕ เดือน ซึ่งเกิดประโยชน์อย่างยิ่งแก่คณาจารย์และบุคคลทั่วไปที่ได้มีโอกาสได้เข้าฟังและมาเรียนรู้วิชาการทางพระพุทธศาสนา เมื่อถอดเทปคำบรรยายเรื่องวิธีคิด

แบบพระพุทธศาสนาในการแก้ปัญหาจริยธรรม ที่เกิดจากเทคโนโลยีสมัยใหม่ เสร็จเรียบร้อยแล้ว เพื่อให้เกิดประโยชน์อย่างยิ่ง จึงได้ร่วมกันทำเป็นเล่มในรูปแบบหนังสือแบ่งเป็นตอน ๆ ตอนละเรื่อง ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของรายวิชาพระพุทธศาสนากับศาสตร์สมัยใหม่ เมื่อจัดทำเป็นรูปเล่มเสร็จแล้ว ก็ได้นำมาเผยแพร่ผ่านเว็บไซต์กองวิชาการ มจร ดังที่ปรากฏ

กราบขอบพระคุณองค์วิทยากร ที่ประสิทธิประสาทความรู้เรื่องวิธีคิดแบบพระพุทธศาสนาในการแก้ปัญหาจริยธรรม ที่เกิดจากเทคโนโลยีสมัยใหม่ อย่างหาที่สุดมิได้ และขอขอบพระคุณท่านผู้บริหาร คณาจารย์ และเจ้าหน้าที่ทุกฝ่าย ที่ช่วยสนับสนุนโครงการนี้ด้วยดีตลอดมา จึงเป็นปัจจัยเกื้อกูลให้เกิดหนังสือ “วิธีคิดแบบพระพุทธศาสนาในการแก้ปัญหาจริยธรรม ที่เกิดจากเทคโนโลยีสมัยใหม่” เล่มนี้ขึ้น ขออานิสงส์แห่งการจัดทำเล่มหนังสือ “วิธีคิดแบบพระพุทธศาสนาในการแก้ปัญหาจริยธรรม ที่เกิดจากเทคโนโลยีสมัยใหม่” ครั้งนี้ จงเป็นปัจจัยแห่งความเจริญแพร่หลายแห่งพุทธิปัญญา แก่คณาจารย์ นิสิตและประชาชนทั่วไป

กองวิชาการ สำนักงานอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

คำนำ

หนังสือ “วิธีคิดแบบพระพุทธศาสนาในการแก้ปัญหาจริยธรรม ที่เกิดจากเทคโนโลยีสมัยใหม่” เป็นผลงานที่บรรยายของ เป็นผลงานบรรยายของ ศาสตราจารย์ ดร.โสรัจจ์ หงศ์ลดารมย์ สังกัด ศูนย์วิทยาศาสตร์เทคโนโลยี สังคมคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ ๑๗ กรกฎาคม พ.ศ.๒๕๖๖ ที่คณะทำงานได้ รวบรวมและเรียบเรียงขึ้นจากการบรรยายเรื่อง วิธีคิดแบบ พระพุทธศาสนาในการแก้ปัญหาจริยธรรม ที่เกิดจากเทคโนโลยี สมัยใหม่ จากโครงการเพิ่มทักษะ (Upskills.) การสอนรายวิชา พระไตรปิฎกวิเคราะห์และพระพุทธศาสนากับศาสตร์สมัยใหม่

เนื้อหาภายในเล่มประกอบด้วย โครงร่าง เทคโนโลยี สมัยใหม่ เทคโนโลยีชีวภาพ นาโนเทคโนโลยี เทคโนโลยีสารสนเทศ เทคโนโลยีที่มีบทบาทมากในปัจจุบัน ปัญหาทางจริยธรรม จริยศาสตร์ ตะวันตกกับปัญหาเทคโนโลยี จริยศาสตร์แบบคานท์ วิพากษ์จริย ศาสตร์แบบคานท์ ทฤษฎีประโยชน์นิยม (Utilitarianism) วิพากษ์ ประโยชน์นิยม จริยศาสตร์คุณธรรม (Virtue Ethics) วิธีคิดแบบ พระพุทธศาสนา ตัวอย่าง กรณีอุ้มบุญ (Mother Surrogacy) ทำไมจึง เป็นปัญหา ? ความไม่เท่าเทียมกันในการเข้าถึง หรือการได้รับการ ปฏิบัติจากการใช้เทคโนโลยี Technology Gap และบทสรุป และ เนื้อหาแต่ละหัวข้อ ได้แจ่มแจ้งในเล่มนี้แล้ว

หวังเป็นอย่างยิ่งว่า หนังสือ “วิธีคิดแบบพระพุทธศาสนาในการแก้ปัญหาจริยธรรม ที่เกิดจากเทคโนโลยีสมัยใหม่” เล่มนี้ จะเป็นประโยชน์แก่อุฏลก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจในเรื่องสารสนเทศเกี่ยวกับวิธีคิดแบบพระพุทธศาสนาในการแก้ปัญหาจริยธรรม ที่เกิดจากเทคโนโลยีสมัยใหม่ แก่คณาจารย์ นิสิตและประชาชนทั่วไปตลอดไป

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำปรารภ	๗
คำนำ	๑๑
ความนำ	๑๕
โครงสร้าง	๑๘
เทคโนโลยีสมัยใหม่	๑๙
เทคโนโลยีชีวภาพ	๒๑
นาโนเทคโนโลยี	๒๘
เทคโนโลยีสารสนเทศ	๒๙
เทคโนโลยีที่มีบทบาทมากในปัจจุบัน	๓๒
ปัญหาทางจริยธรรม	๓๘
จริยศาสตร์ตะวันตกกับปัญหาเทคโนโลยี	๔๖
จริยศาสตร์แบบคานท์	๔๗
วิพากษ์จริยศาสตร์แบบคานท์	๕๔
ทฤษฎีประโยชน์นิยม (Utilitarianism)	๕๗
วิพากษ์ประโยชน์นิยม	๕๙
จริยศาสตร์คุณธรรม (Virtue Ethics)	๖๓
วิธีคิดแบบพระพุทธศาสนา	๖๔
ตัวอย่าง กรณีอุ้มบุญ (Mother Surrogacy)	

ทำไมจึงเป็นปัญหา ?	๖๖
ความไม่เท่าเทียมกันในการเข้าถึง หรือการได้รับการปฏิบัติจากการใช้เทคโนโลยี	๗๐
Technology Gap	๗๑
บทสรุป	๗๒

จำนวนออกดไทย

ความนำ

วันนี้ รู้สึกดีใจที่ได้มาบรรยาย พอดีท่านอาจารย์ พระมหาสมบุรณ์ วุฑฒิกโร ติดต่อผมมาเมื่อวานนี้เอง เพราะฉะนั้น สไลด์ที่โชว์ วันนี้เลยเพิ่งจะเสร็จสด ๆ ร้อน ๆ เอามาแลกเปลี่ยนกันแล้ว คิดว่า น่าจะมีประโยชน์ในระดับหนึ่ง ประเด็นที่จะเน้นก็จะเป็นเรื่องจริยศาสตร์เป็นหลักเปรียบเทียบจริยศาสตร์เชิงพุทธกับจริยศาสตร์กระแสหลักของตะวันตกโดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการแก้ปัญหาทางเทคโนโลยีที่อยู่ในหัวข้อ

เหมือนกับว่าเรามาคุยกันแล้ว เน้นประเด็นเรื่องจริยศาสตร์เป็นหลัก ขออัพเดทข้อมูลนิดหนึ่ง ตอนนั้นผมเกษียณอายุอย่างเป็นทางการจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในฐานะที่เป็นอาจารย์ประจำ

ภาควิชาปรัชญา แต่ว่า ผมยังสังกัดอยู่ในระดับหนึ่งหลวม ๆ กับศูนย์วิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสังคม ซึ่งก็อยู่กับคณะอักษรศาสตร์เหมือนกัน ที่บอกว่าหลวม ๆ เพราะว่า หนึ่งคือเกษียณอายุแล้ว แต่ว่า ยังอยู่ ยังมีชื่ออยู่แล้ว และมหาวิทยาลัยก็ยังอนุญาตให้ผมใช้ชื่อ มีสิทธิ์ใช้ชื่อของศูนย์วิทยาศาสตร์ ในการเขียนบทความลงที่ต่าง ๆ หรือว่าขอทุนวิจัยอะไรทั่ว ๆ ไป ก็ขอผ่านมหาวิทยาลัยได้ หรือบางทีก็ไปสอนตามคณะต่าง ๆ แล้วแต่ใครจะชวนไป เป็นครั้งคราวแล้วก็เห็นล่าสุดคือทวิตเตอร์ เมื่อใครมีบัญชีทวิตเตอร์ก็เข้าไปดูได้

เรื่องที่จะพูดในวันนี้คือจะพูดเรื่องเทคโนโลยีสมัยใหม่ พอดีทราบข่าว อาจารย์สมภาร พรหมทา พูดเรื่องปัญญาประดิษฐ์ AI ไปแล้ว ก็ดีเลย ผมก็จะได้พูดถึงเทคโนโลยีที่มีความสำคัญมาก ๆ ในปัจจุบัน แล้วเราก็มีพื้นที่ในระดับหนึ่งว่า พระพุทธศาสนากับ AI มีความสัมพันธ์กัน แล้วเราจะมองในมิติไหนได้บ้าง แต่ในวันนี้เราจะเน้นที่เรื่องจริยธรรม จริยศาสตร์ เป็นหลักเลย ประเด็นเรื่องอภิปรัชญา เช่นว่า ปัญญาประดิษฐ์ จะคิดได้เหมือนมนุษย์ไหม หรือว่ามีวิญญาณไหม อะไรแบบนี้ไม่ได้เน้นเท่าไร ถ้าสนใจก็อาจจะนัดคุยกันนอกรอบหรือว่าจัดอีกครั้งหนึ่งก็ได้ แต่ผมเชื่อว่าอาจารย์สมภาร พรหมทา คงได้พูดไปบ้างแล้ว

โครงร่าง

- เทคโนโลยีสมัยใหม่
- ปัญหาทางจริยธรรมที่เกิดขึ้น
- ทฤษฎีจริยธรรมในโลกตะวันตก
- ข้อวิพากษ์ของทฤษฎีของตะวันตก
- วิธีคิดแบบพุทธในการแก้ปัญหาจริยธรรม

โครงร่าง

หัวข้อแรกที่จะพูดก็คือให้ภาพรวมเกี่ยวกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่มีอยู่ในปัจจุบันว่ามันเป็นยังไงแล้วทำไมมันถึงสำคัญ แล้วมันก่อให้เกิดผลกระทบแก่อะไรบ้างแล้วทำไมมันถึงสำคัญ แล้วมันก่อให้เกิดผลกระทบแก่อะไรบ้างแล้วทำไมมันถึงสำคัญ แล้วมันก่อให้เกิดผลกระทบแก่อะไรบ้างแล้วทำไมมันถึงสำคัญ

ปัญหาทางจริยธรรม มีอะไรบ้างที่มีผลเป็นผลมาจากเทคโนโลยีสมัยใหม่ แล้วต่อไปจะเหมือนกับพูดรีวิว คิดว่าหลายคนอาจจะเคยผ่านหูผ่านตาเคยฟังมาบ้างแล้ว อย่างไรก็ตาม ก็เป็นโอกาสที่จะได้เริ่มพูดเรื่องพวกนี้ ทฤษฎีจริยธรรมในโลกตะวันตกว่า มีอะไรบ้าง ลักษณะโดยทั่วไปของแต่ละทฤษฎีเป็นอย่างไร แล้ว เราจะมีข้อพิพาทอย่างไรได้บ้างสาเหตุที่มีข้อพิพาทก็คือว่ามันจะนำไปสู่ประเด็นสุดท้าย ซึ่งเป็นประเด็นหลักก็คือวิธีคิดแบบพุทธ ก็คือวิธีคิดเกี่ยวกับเรื่องการแก้ปัญหาจริยธรรม ปัญหาจริยธรรมก็คือ อะไรควรทำ อะไรไม่ควรทำ

เรามีวิธีคิดแบบพุทธที่เราู้กันเป็นอย่างดี แต่ว่าเวลาเป็นเรื่องเกี่ยวกับมาตรการเชิงสาธารณะ เช่นกฎหมาย กฎระเบียบ อะไรต่อมิอะไร หรือว่ากฎนานาชาติโดยองค์การอย่าง UNESCO หรือองค์การสหประชาชาติ อะไรพวกนี้ เขาก็ไม่ค่อยสนใจเรื่องมิติทางศาสนาเท่าไร เพราะเขาก็สนใจแบบของเขาแล้วก็ยังเน้นเรื่องทฤษฎีแบบตะวันตกอยู่ แล้วเราควรจะวิพากษ์ตรงนี้ได้ไหม แล้วเราควรจะเสนอว่ามิติหรือว่าข้อเสนอจากศาสนามีบทบาทในการที่จะคิดถึงเนื้อหาของกฎระเบียบพวกนี้ว่า ควรจะเป็นอย่างไรบ้าง แล้ว สิ่งที่ได้จากศาสนาต่าง ๆ โดยเฉพาะจากศาสนาพุทธ ควรจะมีอะไรบ้าง แล้ววิธีคิดแบบพุทธแตกต่างจากวิธีคิดแบบตะวันตก วิธีคิดเรื่องจริยธรรม ทฤษฎีก็คือวิธีคิด ทฤษฎีทางจริยธรรมในโลกตะวันตก อย่งไรได้บ้าง โดยภาพรวมก็จะเป็นเป็นทำนองนี้

เทคโนโลยีสมัยใหม่

เทคโนโลยีสมัยใหม่

เรื่องแรกของเทคโนโลยีสมัยใหม่ คือ เรากำลังอยู่ในโลกยุคสมัยที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมหาศาลมาก ๆ เลย แล้วก็โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อมี AI เข้ามา อัตราการเปลี่ยนแปลงเร็วของการเปลี่ยนแปลงนี้ก็มากขึ้นเลย จริง ๆ มันก็เปลี่ยนมาตลอด แต่ว่าเพิ่งมาสัก ๑๐ ปีที่ผ่านมา ที่มันเร่งสปีดมากขึ้น ๆ จนกระทั่งหลาย ๆ คนมันรู้สึกว่าแคว้งคว้างตามไม่ทัน รู้สึกโลกหมุน รู้สึกว่า โลกกำลังวิ่งผ่านไป ผมเริ่มรู้สึกทั้ง ๆ ที่ผมก็มักจะมองตัวเองว่า เป็นคนที่ทันกระแสเทคโนโลยีในระดับหนึ่ง แม้กระทั่ง ผมยังรู้สึกเลยว่า โลกกำลังหมุนหนีเราไปทั้งเราไว้อยู่ข้างหลัง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อเปรียบเทียบกับทัศนคติหรือการมองโลกหรือความเข้าใจโลกของคนรุ่นใหม่ คนรุ่นใหม่ก็คือคนรุ่นลูกของผมอายุ ๓๐ ลงมาอะไรประมาณนี้ จะเป็นอีกเรื่องหนึ่งเลย ไม่เหมือนอะไรกับที่ผมเคยได้มา ทั้งๆ ที่ตอนที่ผมโตมา ก็คือผมเกษียณปีที่แล้ว ตอนนี้ก็อายุ ๖๑ ตอนที่ผมยังเด็กๆ มันก็มีเทคโนโลยีใหม่ ๆ ก็ท่านที่อายุใกล้ ๆ กับผม คงจำได้มีเครื่องอัดเสียงเป็นม้วนเทป ไม่ใช่เทปคาสเซ็ท แต่เป็นม้วนเทปใหญ่ ๆ แล้วก็เทปสีน้ำตาลๆ บางๆ ยาวๆ แล้วก็ใส่ใส่ตลับม้วนอะไรประมาณนี้แล้วก็ถอดเสียง ก็เป็นเทคโนโลยีที่คนตื่นเต็นกันว่าอัดเสียงได้ แล้วก็ก็มีแผ่นเสียงไม่รู้ว่า คนรุ่นใหม่เคยเห็นหรือเปล่า มันจะเป็นแผ่นดำ ๆ คนรุ่นผมคุ้นเคยเป็นอย่างดีแล้ว ก็วางบนจาน จานมันก็หมุน แล้วก็ก็มีเข็มวางแล้วเข็มก็อ่านเสียงจากบนแผ่นเสียงแล้วก็ไปเข้าเครื่องขยายเสียง

ปัจจุบันไม่ต้องใช้แล้ว ปัจจุบันทุกอย่างอยู่ในมือถือหมด ฟังเพลงแล้วก็เปิดเวปอะไรอย่างนี้ spotify บ้าง YouTube บ้าง อยากเลือกฟังเพลงอะไรก็ฟังได้ทันที สมัยผมมันไม่ได้เป็นอย่างนี้ สมัยผมเวลาอยากฟังเพลงอะไรต้องไปซื้อแผ่นเสียงเพลงนั้นมาเก็บไว้หรือไม่ก็ต้องหมუნหาค्लीนวิทย์ แล้ววิทย์ก็เป็นเทคโนโลยีสมัยใหม่สมัยผม หมุนหาค्लीนวิทย์ ถ้าโชคดีก็เจอเพลงที่อยากฟังอะไรประมาณนี้ จะเห็นได้ว่า โลกกำลังเปลี่ยนแปลงไปมาก แล้วก็ AI ที่อาจารย์สมภาร พรหมทา บรรยายเมื่ออาทิตย์ที่แล้วก็เป็นเหมือนกับศูนย์กลางของการเปลี่ยนแปลงที่กำลังเกิดขึ้นในปัจจุบัน

เทคโนโลยีชีวภาพ

- เด็กหลอดแก้ว
- โคลนนิ่ง จีเอ็มโอ
- "อัมมัญญ์"
- ตัดต่อยีน
- พันธุกรรม
- Pharmacogenomics

เทคโนโลยีชีวภาพ

แต่อย่างไรก็ตาม เรากำลังจะสรุปว่า เทคโนโลยีสมัยใหม่ที่กำลังเกิดขึ้นมีอะไรบ้างแล้วเราสามารถแบ่งตามประเภทของเทคโนโลยี เริ่มจากเทคโนโลยีชีวภาพ ชีวภาพก็คือว่าเกี่ยวข้องกับเรื่องชีวิตแน่นอน เกี่ยวกับเรื่องเรื่องอะไร ที่เป็นไปทางชีววิทยาแล้วจะรวมถึงการแพทย์เข้าไปด้วย อย่างที่เห็นในทางขวาจะมีเรื่องเด็กหลอดแก้ว เด็กหลอดแก้วเป็นเทคโนโลยีสมัยใหม่ เมื่อผมอายุสักประมาณ ๑๖-๒๐ ตอนนั้นผมอายุ ๖๐ แล้ว เพราะฉะนั้น เด็กหลอดแก้ว จึงเป็นเทคโนโลยี ที่ปัจจุบันเก่าแล้ว ประมาณอายุ ๔๐ กว่าปีขึ้นไปแล้ว แต่สมัยนั้น ตอนที่มันมีเรื่องเด็กหลอดแก้วมาใหม่ ๆ เป็นที่ฮือฮากันมาก เหมือนกับที่เรากำลังฮือฮาเรื่อง AI อยู่ตอนนี้ ที่ฮือฮากัน ก็เพราะว่าพอมีเทคโนโลยีเด็กหลอดแก้วขึ้นมา ก็มีข้อสงสัยว่า เด็กที่โตมาจากหลอดแก้วนี้ มันจะเหมือนเด็กทั่วไปไหม มันจะมีอะไรผิดปกติไหม ที่นี้อัปเดตกันนิดหนึ่งสำหรับท่านที่อาจจะยังไม่ค่อยคุ้น เด็กหลอดแก้ว คือเป็นเทคโนโลยีที่หมอหรือนักเทคโนโลยีที่ทำงานให้หมอเขาพัฒนาขึ้นมา เพื่อช่วยเหลือผู้แต่งงานที่มีลูกยาก แล้วเขาก็เอาไข่จากแม่มาแล้วก็มาผสมกับสเปิร์มของพ่อนอกมดลูกของผู้หญิง เขาถึงเรียกว่าเด็กหลอดแก้ว เพราะเกิดจากการผสมพันธุ์กันในหลอดแก้ว เพราะว่าปัญหานี้ผสมพันธุ์ตามปกติแบบพ่อแม่ทั่วไปตามธรรมชาติ แล้วมันไม่มีลูกสักที ก็เลยเอาไข่กับสเปิร์มจับมันมาชนกันให้มันได้รูปขึ้นมาให้ได้

แล้ว พอมันผสมกันในหลอดแก้ว ก็เอากลับไปใส่ในมดลูกของแม่อย่าง เดิม

เพราะฉะนั้น เด็กหลอดแก้ว ไม่ใช่ว่าเด็กโตมาในมดลูกจนแบบ โตมาจะคลอดแล้วอยู่ข้างนอกมดลูกแม่ไม่ใช่ อันนั้นเป็นเทคโนโลยีอีก ตัวหนึ่ง เรียกว่า มดลูกเทียม ยังไม่สามารถพัฒนา ยังมีคนกำลังพัฒนา อยู่ แต่ยังไม่สำเร็จ ถ้าสำเร็จก็จะกลายเป็นว่าเด็กสามารถโตขึ้นมาจาก ไข่จากสเปิร์มผสมกันแล้วก็โตมาจนเหมือนกับคลอดออกมาได้โดยไม่ต้องอาศัยมดลูกแม่เลย อยู่ในมดลูกที่ประดิษฐ์ขึ้นมาใหม่ มีคน พยายามกำลังพัฒนาอยู่แต่ยังไม่สำเร็จ เทคโนโลยีชีวภาพกับ การแพทย์เรื่องแรกก็คือเด็กหลอดแก้วแล้วก็มีประเด็นฮือฮาอย่างที่ บอก

ที่นี้ต่อมา สักเมื่อราวอายุ ๒๐ กว่าปี อันนี้น่าจะยังใหม่ ท่านที่ กำลังฟังอยู่น่าจะคุ้น ๆ มันมีเรื่องโคลนนิ่ง โคลนนิ่ง ก็คือภาษาไทยว่า ทำสำเนาพันธุกรรม หมายความว่าเอาเซลล์จากสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม ส่วนมากจะเป็นสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม เช่น มนุษย์ แกะ ที่เป็นข่าวฮือฮา เมื่อสักประมาณ ๒๐ กว่าปีก่อน ก็คือแกะ ชื่อดอลลี่ ประเทศ สกอตแลนด์เอาเซลล์ ๑ เซลล์ จากแกะชื่อดอลลี่แล้วก็มาทำ กระบวนการทางเทคโนโลยี แล็บ ทำให้เซลล์นั้นกลายเป็นเซลล์ สืบพันธุ์ได้ มันก็โตขึ้นมาแล้วมันก็กลายเป็นเหมือนกับเปรียบเทียบง่าย ๆ เหมือนกับเวลาเราทาบกิ่ง เราตัดกิ่งของต้นมะม่วงจากต้นแม่มัน เรา ตัดกิ่งมันมาแล้ว ก็มาทำกระบวนการ ให้อิ่งนั้นมันโตเป็นต้นมะม่วงอีก

ต้นหนึ่ง อย่างนั้นเรียกว่า โคลนนิ่ง ในพืชทำได้ง่าย เพราะว่าคนไทย คนที่ปลูกมะม่วงทำกับมาเป็นเวลายาวนาน แต่สำหรับสัตว์อย่างคน อย่างแกะ มันไม่ได้ มันเป็นเทคโนโลยีที่ชั้นสูง แต่ว่ามีคนทำได้แล้ว เมื่อประมาณ ๒๐ กว่าปีมาแล้ว และสัตว์ที่โตขึ้นมา มันก็มีสารพันธุกรรม อะไรเหมือนกับต้นเค้มนั้นทั้งหมดเลย เพราะว่าไม่ต้องผสม พันธุ์กัน ไม่ใช่การสืบพันธุ์แบบอาศัยพ่ออาศัยแม่ ซึ่งจะมีการ แลกเปลี่ยนยีนส์ ยีนส์ทั้งหมดจะมาจากต้นสำเนา ก็เป็นโคลนนิ่ง นอกจากนั้น ก็มี gmo ภาษาอังกฤษคือ *Genetically Modified Organism* ก็คือสิ่งมีชีวิต ที่ได้รับการดัดแปลงทางพันธุกรรม หลังจาก เรื่องโคลนนิ่ง ก็มีเรื่องนี้สักประมาณ ๑๕ ถึง ๒๐ ปีที่ผ่านมา ก็ฮือฮากันมาก ปัจจุบันคนเลิกกังวลกันแล้ว สมัยก่อน ตอนสักประมาณ ๒๐ กว่าปี ๑๕ ปีที่ผ่านมา เป็นเรื่องใหญ่มาก มีการประท้วงกัน มีการลอบบี้กัน เรื่องขึ้นไปถึงระดับรัฐบาล ระดับนานาชาติอะไรประมาณนี้ ปัจจุบันคนเลิกสงสัยแล้ว คนเลิกสงสัยว่า gmo จะเป็นพิษอะไรไหม คนเลิกคิดแล้ว เพราะว่าอาหารที่เรากินโดยเฉพาะยิ่งพวกถั่วเหลือง เต้าหู้อะไรประมาณนี้ มันเป็น gmo ทั้งนั้น แล้วเราก็กินแล้วก็ไม่เป็นไร หลายสิบปีผ่านไป ก็ไม่เป็นไร นักวิชาการบางคนก็คิดว่าเทคโนโลยีที่กำลังฮือฮากันอยู่ในปัจจุบันอย่าง AI อย่างนี้ มันก็อาจจะเป็นแบบเด็ก หลอดแก้วหรือโคลนนิ่งหรือ gmo คือมันฮือฮายู่พักหนึ่งแล้วต่อไปก็ ใช้มาเป็นปกติธรรมดา อย่างเด็กหลอดแก้วตอนนี้กลายเป็นปกติ ธรรมดาไปคลินิกหมอคlinikมีลูกยากอะไรทำนองนี้ เรื่องเด็ก

หลุดแก้ว ทำก็ฟ อะไรพวกนี้เป็นเรื่องปกติแล้ว แล้ว AI ในอีก ๑๐ หรือ ๒๐ ปีข้างหน้ามันจะกลายเป็นเรื่องปกติประมาณนี้ อันนี้เป็นเรื่องที่เราสามารถอภิปรายกันได้เพราะว่าเรากำลังพูดเรื่องอนาคต แล้วก็เรื่องอุ้มบุญ อุ้มบุญนี่คืออะไร อุ้มบุญนี่คือเทคโนโลยีช่วยผู้มีลูกยากอีกแบบหนึ่งไม่ใช่เด็กหลุดแก้ว นี่คือไม่ต้องใช้หลุดแก้วคือใช้ผู้หญิงอีกคนหนึ่ง ใช้ผู้หญิงอีกคนหนึ่งอย่างไร ก็คือคนเป็นแม่ มีปัญหาบางอย่าง ทำให้ตัวเอง ตั้งท้องไม่ได้แต่อย่างมีลูกแล้ว ต้องทำอย่างไร ออต้องใช้หลุดแก้ว ก็คือไปสกัดไขมา จากแม่ที่อยากมีลูก แล้วก็ผสมกับสเปิร์มของพ่อตามวิธีดั้งเดิมคือเด็กหลุดแก้ว แต่ตามวิธีดั้งเดิม พอผสมเสร็จแล้วย้ายกลับไปหามดลูกแม่ แต่นี่คือมดลูกแม่มีปัญหาที่เลยต้องไปใส่ในผู้หญิงอีกคนหนึ่ง ก็เลยกลายเป็นว่าผู้หญิงอีกคนหนึ่ง คือ บุคคลที่ ๓ อุ้มบุญ ก็คือช่วยเหลือให้พ่อแม่ที่มีลูกยาก เขาสามารถมีลูกได้ ก็เลยกลายเป็นปัญหาขึ้นมา เดียวจะพูดเรื่องนี้เป็นเรื่องสำคัญ แล้วจะมีรายละเอียดเพิ่มเติม

แล้วก็มามีเรื่องตัดต่อยีนส์ ตัดต่อยีนส์ก็เป็นเทคโนโลยีสมัยใหม่ในปัจจุบัน เราเจอสิ่งมีชีวิตแล้วเราอยากปรับปรุงพันธุกรรม ปรับปรุงยีนส์ ยีนส์คือสารพันธุกรรม ที่ส่งทอดจากพ่อแม่ไปสู่ลูก เราอยากปรับปรุงพันธุกรรมของสิ่งมีชีวิตนั้น วิธีดั้งเดิม คือ ต้องรอพ่อแม่อย่าง ที่ชาวไร่ชาวนาเกษตรกรของประเทศต่าง ๆ ทำมาเป็นระยะเวลา ยาวนานอย่างเช่น อยากปรับปรุงพันธุ์มะม่วงอย่างนี้ ก็ไปผสมพันธุ์มะม่วง รอรุ่นใหม่โตขึ้นมาแล้วก็ทำต่อไปอีก ก็รวมมะม่วงรุ่นใหม่โต

ขึ้นมาอะไรแบบนี้ แต่มันซ้ำ เทคโนโลยีตัดต่อยีนส์ ก็คือว่า ถ้าเผื่อเรารู้ว่า ยีนส์นี้จะทำให้มะม่วงมันหวานหรือมันทนแล้งแล้วก็ใส่เข้าไปเลยคือใช้เทคนิค เอาๆ ยีนส์ที่ทำให้มะม่วงทนแล้งหรือทำให้มะม่วงออกมาหวานอะไรแบบนี้ ใส่เข้าไปในมะม่วงที่เราอยากปลูกเลย แล้วปลูกขึ้นมามันก็จะมึลักษณะตามนั้น ในพืชนี้ทำมันยาวนาน ไม่ค่อยมีปัญหา แต่ปัญหามันจะเกิดขึ้นมากๆ ก็คือทำในคน สมมติว่าเราสามารถระบุได้ว่า ยีนส์ตัวนี้ทำให้เด็กฉลาด เราก็ตัดต่อยีนส์เพื่อเอายีนส์ของคนฉลาดใส่เข้าไปในยีนส์ของเด็กที่เหมือนกับพ่อแม่อยากให้เกิดมาฉลาดเป็นการกระทำที่สมควรไหมอะไร แบบนี้ ก็ยังเป็นที่ยกเถียงกันอยู่แล้วทั้งหมดนี้มันก็จะเป็นเรื่องเทคโนโลยีพันธุกรรมที่มีปัญหากันอยู่ในปัจจุบัน ส่วนที่เป็นภาษาอังกฤษล่าสุด แปลเป็นไทยว่าอย่างไร แต่มันเป็นเทคโนโลยีที่ใช้ข้อมูลความรู้จากพันธุศาสตร์ แนวพันธุกรรมเอามาใช้ในการผลิตยาหรือว่าระบุว่ายาดั้วไหนที่เหมาะสมแก่คนที่มีพันธุกรรมแบบนี้มากที่สุด

ดังนั้น คนที่มีพันธุกรรมแบบหนึ่งก็จะมียาที่ออกแบบมาผลิตมาเฉพาะคนที่มีพันธุกรรมแบบนี้เหมือนกับสมัยก่อนที่เขาชอบพูดว่า ลางเนื้อชอบลางยา ไม่ใช่ว่ายาแบบเดียวกันรักษาได้ทุกคนไม่ใช่ละ ก็เป็นยาแบบนี้ผลิตมาเฉพาะคนที่มีลักษณะแบบนี้เท่านั้น เช่น เป็นยาเฉพาะคนไทย ถ้าเผื่อคนไทยมียีนส์พิเศษที่กำหนดว่าเป็นคนไทยแล้วก็เข้ากับยาบางแบบ อะไรแบบนี้ เขาก็เชื่อว่าแบบนี้จะช่วยให้ยาสามารถเข้าไปแก้ปัญหารักษาโรคได้โดยตรงมากยิ่งขึ้น แต่มันมีปัญหา มีปัญหามากมาย การผลิตยาที่รักษาคนได้บางกลุ่ม แต่ทำไมจะจงคนกลุ่มอื่น ๆ ถือเป็นทางเลือกปฏิบัติใหม่ มีปัญหาอะไรใหม่ ก็อันนี้เป็นภาพของเทคโนโลยีชีวภาพ

นาโนเทคโนโลยี

ต่อไปก็นาโนเทคโนโลยี คำว่า นาโน แปลว่า เล็กมาก ๆ นาโนเทคโนโลยี ก็คือเทคโนโลยี ที่เกี่ยวข้องกับวัสดุหรือสิ่งของที่มีขนาดเล็กมาก ๆ ขนาดอะตอมหรือโมเลกุล ที่ประกอบขึ้นเป็นสิ่งต่าง ๆ เพราะฉะนั้น ตัวเทคโนโลยี ก็คือการจัดการกับวัสดุหรือสารต่าง ๆ ในระดับโมเลกุล ก็คือ การผลิตสารตัวใหม่ขึ้นมา ที่ไม่มีในธรรมชาติที่มีคุณสมบัติที่ผู้ผลิตผู้ออกแบบอยากให้มี คือ ปัจจุบันนี้วิทยาศาสตร์กับเทคโนโลยีทำอะไรได้มหัศจรรย์มาก ๆ แม้กระทั่งสิ่งของวัสดุที่ไม่เคยมีในธรรมชาติมาก่อนก็ประดิษฐ์ให้มันมีขึ้นมาได้

ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดมากๆ ของการผลิตวัสดุที่ไม่เคยมีในธรรมชาติก็คือพลาสติกแล้ว พลาสติกอยู่ในชีวิตประจำวันเรามากมาย มหาศาล มองไปรอบตัวแต่ละท่าน ก็ได้ดูว่า มีอะไรทำด้วยพลาสติก

บ้าง เจอทันที พลาสติก มันไม่ถึงกับเป็น Nano Technology มันเป็นเทคโนโลยีเก่าสมัยประมาณ ๑๐๐ กว่าปีมาแล้ว แต่ว่านาโนเทคโนโลยี ก็เป็นการประดิษฐ์วัสดุใหม่แบบเดียวกับพลาสติก แต่ว่ามันทำงานได้มากกว่า มันแก้ปัญหามากกว่า ได้มากกว่า แล้วก็นอกจากการผลิตวัสดุใหม่มันก็เอาไปใช้ในด้านต่าง ๆ เช่น การกำจัดน้ำเสีย เช่น พอมีน้ำเสียมา เราก็เหมือนกับแก้ปัญหในระดับโมเลกุล เพื่อให้ น้ำเสียมันกลายเป็นน้ำดี น้ำที่สะอาดมาก ๆ ขึ้นมา แล้วก็ไม่ใช่แค่การกรองหรือการต้มอะไร เพราะบางอย่างมันมีน้ำที่เสียมาก ๆ มันมีสารเคมี ที่มันกรองก็ไม่หายต้ม ก็ไม่หายอะไรแบบนี้ ต้องใช้วิธีการแบบนี้ แล้วก็มีการพัฒนาวิธีการรักษา นี่คือการหลอมรวมเทคโนโลยีนาโนกับเทคโนโลยีการแพทย์ เขามีการประดิษฐ์หุ่นยนต์ ไม้รู้เรียกว่าหุ่นยนต์ ลูกใหม่ แต่เป็นอุปกรณ์จะถูกต้องมากกว่าขนาดเล็กมาก ๆ เล็กขนาดเล็กกว่าเซลล์มนุษย์ แล้วก็ฉีดเข้าไปในกระแสเลือดและ อุปกรณ์พวกนี้ เรียกว่าหุ่นยนต์ขนาดจิ๋วก็ได้ หุ่นยนต์นาโนก็ได้ ก็ได้รับโปรแกรมขึ้นมาว่า มันจะไปหาเซลล์ที่มีปัญหาต่อร่างกายที่เป็นสาเหตุทำให้เกิดโรคมันก็มุ่งหาเซลล์พวกนั้น ก็จัดการอะไรแบบนี้คือเป็นการแก้ปัญหาสาเหตุของโรค ในระดับของโมเลกุล หุ่นยนต์จิ๋วพวกนี้ เท่าที่ผมทราบตอนนี้ ปัจจุบันยังไม่มีความสำเร็จออกมาใช้ ในระดับกว้าง แต่ว่าเป็นเป้าหมายของการทำงานของวิศวกรของนักวิทยาศาสตร์อันนั้นแน่นอน ก็เป็นเรื่องของอนาคตในอีกไม่นานเท่าไร

แต่ที่มีแน่ ๆ ก็คือแล้วก็มีคนโฆษณา เห็นในโฆษณาตามที่วิ
มากมาย ก็คือผงซักฟอกนาโน ทำให้ผ้าขาวอะไรต่ออะไรแล้ว ก็มีฤทธิ์
มีพลังในการกำจัดคราบสกปรกได้อย่างดีเลย มันใช้เทคโนโลยีพวกนี้
ทำให้ผงซักฟอกมีการทำงาน ที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น แล้วก็ใช้สารที่
เรียกว่านาโนซิลเวอร์ เป็นตัวกำจัดคราบสกปรก ในระดับโมเลกุลอะไร
อย่างนี้ แล้วก็ผลิตวัสดุแข็งแรงน้ำหนักเบา เช่น ยานอวกาศแทนที่ จะ
เป็นพลาสติกแบบธรรมดาที่ไม่ใช่ก็เป็นเหมือนกับไม่ใช่พลาสติก แต่
เป็นวัสดุแบบใหม่เลย ใช้นาโนเทคโนโลยีประดิษฐ์ขึ้นมา พวกนี้ก็จะมีมิติ
ทางจริยธรรมหมด เอาไว้ค่อย ๆ พูด แต่มันไม่ค่อยชัดมากเท่ากับพวก
ชีวภาพ เนื่องจากอาจารย์สมภาร พูดเรื่อง AI ไปแล้วผมก็จะเน้นเรื่อง
ชีวภาพโดยเฉพาะเรื่องอัมบิญาเป็นหลัก แล้วจะดูว่า ตามหัวข้อเรา วิธี
คิดแบบพุทธศาสนาในการแก้ปัญหาจริยธรรมที่เกิดจากเทคโนโลยี
สมัยใหม่ จะช่วยให้เราเข้าใจเรื่องต่าง ๆ แก่ปัญหาอะไรได้ดีขึ้นแค
ไหน แต่ในขณะนี้เป็นการพูดเรื่องภาพรวมของเทคโนโลยี

เทคโนโลยีสารสนเทศ

ต่อไปก็จะเป็นเรื่องเทคโนโลยีสารสนเทศ มีความหมายกว้างมาก ภาษาอังกฤษก็คือ information Technology ก็อาจจะมองว่า AI ก็เลยใส่ปัญญาประดิษฐ์เข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของเทคโนโลยีสารสนเทศ ก็มองได้ว่า มันเป็นเทคโนโลยี AI เป็นส่วนหนึ่งของเทคโนโลยีสารสนเทศ เพราะว่ามันขึ้นกับคอมพิวเตอร์ มันทำงานโดยคอมพิวเตอร์ แต่อีกส่วนหนึ่งหลายคนเขาก็อยากจะแยกออกมา เป็นเอกเทศ เพราะว่าลักษณะการทำงานลักษณะการประยุกต์ ใช้ปัญหาต่าง ๆ ที่ AI ก่อให้เกิดมันมากมายมหาศาล มันเยอะกว่าแค่เทคโนโลยีสารสนเทศเฉยๆ อะไรอย่างนี้

แต่อย่างไรก็ตาม เหมือนกับที่เรากำลังมองภาพรวมมาก ๆ เรา มีเทคโนโลยีชีวภาพ เรามีเทคโนโลยีนาโน แล้วก็มีเทคโนโลยี

สารสนเทศคือเกี่ยวกับสารสนเทศคือคำแปลที่เค้าบัญญัติมาเพื่อแปล
คำว่า information ในภาษาอังกฤษแล้ว

information คืออะไร

information คืออะไรที่บอกเราว่า เนื้อหาสาระมีอะไรบ้าง ไม่
แน่ใจว่า ฟังแล้วจะรู้เรื่องหรือป่าว สมมติว่ามีข้อความ ๒ ประโยค แล้ว
๒ ประโยคนั้นมีเนื้อหาเหมือนกัน เช่น ฝนตก ขณะนี้ฝนกำลังตก แล้ว
ผมพูดอีกครั้งหนึ่งว่า ขณะนี้ฝนกำลังตก ผมไม่ได้ให้ information
ใหม่ ผมไม่ได้ให้เนื้อหาสาระใหม่ใช่ไหม ผมพูดประโยคเดิม ๒ ครั้ง ตัว
นั้นแหละคือสารสนเทศ คือตัวที่ทำให้เรามีข้อมูลความรู้เพิ่มขึ้นเวลา
ได้ยินตัวนั้นคือ information สมมติผมพูดว่า ขณะนี้ฝนตก แล้วพูด
ออกมาว่า ขณะนี้แดดออกมันคนละ information กัน มันอาจจะ
เกิดขึ้นในขณะเดียวกันก็ได้ หรือเกิดขึ้นคนละขณะก็ได้อะไรแบบนี้ แต่
ว่าก็เกิดความรู้เพิ่มขึ้นแล้วคอมพิวเตอร์ก็ทำงานกับเรื่องนี้มากๆ แล้วก็
เราก็รู้จักอินเทอร์เน็ตมาเป็นเวลาพอสมควร ในเมืองไทยมี
อินเทอร์เน็ตเข้ามาราว ๆ ปี พ.ศ.๒๕๓๔ - พ.ศ.๒๕๓๕ ในราว ๆ นั้น
ถึงปัจจุบันก็ ๓๐ กว่าปีพอดี ๓๑ ปี ผมจำได้เลย ขณะที่ประเทศไทย
เริ่มต่ออินเทอร์เน็ตเป็นครั้งแรก ผมก็อยู่แถว ๆ นั้น ผมเพิ่งมาเริ่ม
ทำงานที่จุฬาฯ แล้วก็จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยก็เป็นหนึ่งในสมาชิก
ก่อตั้งแรกที่เริ่มต่ออินเทอร์เน็ตจากประเทศไทยไปสู่ internet โลก
เพราะอินเทอร์เน็ตคือเครือข่ายคอมพิวเตอร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
กับ Nectech ของ สวทช. นี้ ก็เป็นสถาบันแห่งแรก ๆ ในประเทศที่เริ่ม

เชื่อมเครือข่ายคอมพิวเตอร์ในประเทศ ซึ่งยังไม่มีอินเทอร์เน็ตกับเครือข่ายอินเทอร์เน็ตตอนนอกประเทศก็เชื่อมเป็นครั้งแรก ในช่วงที่ผมกลับมาทำงานปี พ.ศ. ๒๕๓๔ อะไรแบบนี้ ผมก็ได้นั่งใช้อีเมลเป็นครั้งแรก แต่มันก็เกิดปัญหาอะไรมากมายมหาศาลเกี่ยวกับผลกระทบของอินเทอร์เน็ต แล้วก็ปัญหาประดิษฐ์ในปัจจุบัน ที่เป็นปัญหาในปัจจุบัน เขาก็มาจะเป็นลูกหลานของอินเทอร์เน็ต ที่เพิ่งกล่าวไป เมื่อสักครู่นี้แล้ว การประยุกต์ใช้ปัญญาประดิษฐ์ก็มีหลากหลายมากมายไปหมด เป็นปัญหาเยอะไปหมด เป็นปัญหาด้วยแล้วก็ยังเป็นประโยชน์ด้วย ต้องไม่ลืมพูดตรงนี้ ส่วนรายละเอียดเดี๋ยวค่อย ๆ กลับมาเจาะ ตอนนี้นำกำลังมองภาพรวมว่า โลกของเราหรือประเทศไทยของเราในเวลานี้ ปี พ.ศ. ๒๕๖๖ มีอะไรที่เป็นเรื่องเทคโนโลยีสมัยใหม่อยู่บ้าง อันนี้ก็คือเรื่องบทบาทของเทคโนโลยี

เทคโนโลยีที่มี บทบาทมากใน ปัจจุบัน

- การเสนอโฆษณาบนสื่อสังคมออนไลน์
- การเก็บข้อมูลจากการใช้งานเว็บค้นหาบนสื่อสังคม
- รถยนต์วิ่งได้เอง (ไร้คนขับ)
- ChatGPT
- การรู้จำใบหน้า
- การแยกแยะคนบางคนที่ออกจากกลุ่มใหญ่ (คัดเลือกสมัครงาน ใหญ่ ๆ ฯลฯ)

เทคโนโลยีที่มีบทบาทมากในปัจจุบัน

มันก็มีบทบาทหลาย ๆ อย่าง ดังที่เห็นอยู่ทางขวามีการเสนอโฆษณาบนสื่อสังคมออนไลน์ พวกนี้ใช้ AI คือคนใช้ Facebook เยอะมากเป็นระดับหลายพันล้านคน จะมัวมาดูแต่ละคน ๆ ว่าคนนี้ชอบเรื่องนี้ ๆ แล้วก็ส่งโฆษณาแบบนี้ ๆ ไปให้คนนี้แล้วก็ทำแบบเดียวกันเป็นพันล้านคน มันไม่ได้หροก มันต้องใช้เครื่องทำแล้ว เครื่องนั้นแหละคือ AI

เพราะฉะนั้น บางท่านที่มีบัญชี Facebook แล้วก็ใช้ Facebook บ่อย ๆ จะเจอแบบนี้ว่า ไปกดไลค์อะไรสักอย่างหนึ่ง เพจอะไรสักอย่างหนึ่ง ชายของอะไรสักแบบหนึ่ง อะไรประมาณนี้ แล้วต่อไปเราจะมีเพจแบบเดียวกันหรือโฆษณาของแบบเดียวกันขึ้นมาให้เราเห็นอยู่เรื่อย ๆ อย่างบางคนชอบดูรถยนต์ ไปกดเพจรถยนต์มันก็จะมีโฆษณารถยนต์รุ่นนี้มาแล้วก็ที่เกี่ยวข้องกับรถยนต์ขึ้นมาให้เห็นอยู่เรื่อย ๆ หรือบางคนไปกดดูชายคอนโด ชายอสังหาริมทรัพย์ ไม่นานก็จะมีโฆษณาอสังหาริมทรัพย์ขึ้นมาเต็มเลย อพาร์ทเมนท์ทั่วประเทศไทยทั้งที่ดินเปล่า ทั้งคอนโดสร้างเสร็จแล้ว อะไรเต็มไปหมด แล้ว Facebook มันรู้ได้อย่างไร มันก็รู้มาจาก AI นี้แหละ อันนี้คือสิ่งที่เห็นได้อย่างเป็นรูปธรรมถึงผลกระทบของ AI ที่มีในปัจจุบันและทั้งหมดมันมาจากการเก็บข้อมูลที่มาจากการใช้งานเว็บค้นหา เว็บค้นหาก็คือ Google บางท่านอาจจะยังไม่ทราบ แต่ว่าบริษัท Google รู้หมดว่า

ตั้งแต่ท่านเริ่มใช้ Google เป็นต้นมาไม่รู้กี่ปีที่ผ่านมาจนถึง ณ เวลานั้น บริษัท Google รู้หมดว่า ท่านพิมพ์ค้นหาอะไรไปบ้าง เก็บอยู่ในเอน์ Server ของ Google หมด รวมถึงระบุตัวตนเรียบร้อย ก็คือว่าถ้าเผื่อ เขาอยากจะสืบค้นว่า ท่านได้พิมพ์ข้อความสืบค้นบน Google คำอะไรไปบ้าง รู้หมด จากความรู้แบบนี้ คือคำพูดโบราณที่บอกว่า ความรู้คือ อำนาจมันเป็นความจริง ยิ่งรู้มากอำนาจยิ่งเยอะ การทำอะไรให้ ประสบผลสำเร็จตามที่ต้องการมันยิ่งเยอะขึ้น

เพราะฉะนั้น พอ Google รู้อะไรเกี่ยวกับเรามากขึ้น Google ก็สามารถใช้ความรู้นั้นเอามาเป็นภาพรวมก็รู้ว่า คนไทยสนใจอะไร ชอบอะไร แล้วก็สามารคิดค้นวิธีที่จะเหมือนกันจะตลใจคนไทย เช่น เวลาโฆษณาให้คนไทยหันมาสนใจ สิ่งที่บริษัท Google รับผิดชอบ รับ ขยายพื้นที่โฆษณา คือ Google เคยสงสัยไหมว่า ทำไม Google สามารถเปิดให้เราพิมพ์คำค้นได้อย่างฟรี ๆ คำตอบก็คือว่า ไม่ฟรี หรอก สิ่งที่ Google ขยายแล้วก็แหล่งรายได้ของ Google ก็คือ เขาขยายพื้นที่โฆษณา

เพราะฉะนั้น ลูกค้าคือ บุคคลที่จ่ายเงินให้ Google ก็คือบริษัท ห้างร้านต่าง ๆ ที่อยากโฆษณาผลิตภัณฑ์ตัวเองบน Google แล้ว Google ก็มีอิทธิพลมาก เพราะว่า ไปซื้อเนื้อที่ในหนังสือพิมพ์ที่พิมพ์ เป็นใบ ๆ กระดาษเป็นแผ่น ๆ มันไม่ค่อยได้ผลแล้ว คนไม่ค่อยอ่าน แต่ตอนนี้คน Search Google กันทุกวัน วันหนึ่งไม่รู้กี่รอบ นึกภาพ ตามว่า ถ้าเกิดโฆษณาของบริษัทเราเข้าไปอยู่ในเสิร์ชคำตอบของ

Google แล้ว ได้ผลเยอะ Google ก็จะสามารถที่จะคิดค่าโฆษณาแพง ๆ ได้ เพราะฉะนั้น เราไม่ใช่ลูกค้าของ Google เราเป็นเพียงสิ่งที่ Google เอาไปขายให้แก่บริษัทที่อยากซื้อโฆษณาว่า นี่นะ Google มีอย่างนี้ มีคนที่ดู Google อยู่เป็นจำนวนมาก ถ้าเผื่อท่านซื้อบริการโฆษณาจากเรา การันตีได้เลยว่า คนจะเห็นโฆษณาของท่านมากมาย มหาศาล Google ก็เอาคนที่เห็นจะเห็นโฆษณาคือพวกเรานั้นแหละ นี่คือปัญหาของจริงเลยที่กำลังเกิดขึ้นอยู่แล้วก็มีหลายฝ่ายเป็นห่วงกัน แล้วก็กำลังคิดหามาตรการจะแก้ไขอำนาจ เพราะความรู้คืออำนาจ ข้อมูลก็คืออำนาจจะแก้ไขปัญหา Google

หรือ Facebook ด้วยนะ แบบเดียวกัน มีอำนาจมากเกินไปได้อย่างไร อันนี้ก็ปัญหาและทั้งหมดมันทำงานด้วย AI เป็นเหตุว่าทำไมเรื่อง AI คนถึงพูดกันมาก ๆ ในปัจจุบัน ทีนี้ก็มีการใช้ AI ในด้านอื่น ๆ เช่น

รถยนต์วิ่งได้เอง รถยนต์ไม่มีคนขับ มี Chat GPT ซึ่งคิดว่าทุกคนรู้จัก โปรแกรมใหม่ล่าสุด ที่สามารถจะตอบคำถามได้ทุกคำถาม ส่วนมากใช้ ตอบได้ถูกต้อง ที่ไม่ถูกก็มีเยอะ ก็ต้องฟังหูไว้หู เวลาถามอะไรมา แล้วก็มีการรู้จำใบหน้า ก็คือเทคโนโลยีที่ทำให้คอมพิวเตอร์รู้ว่า หน้าใครเป็นหน้าใคร แล้วก็ทำได้มากกว่านั้น แล้วก็สามารถวิเคราะห์ได้ว่า หน้าแบบนี้สามารถเชื่อมโยงกับคุณสมบัติแบบนี้ สมมติทำได้ก็อย่างเชื่อมหน้าตาแบบผมนี้ กับคนโน้นคนนี้ คนที่ชอบฟังเพลง เวลาวิเคราะห์หน้าแบบผม ก็อยู่ในเฟสบุ๊ค โฆษณาแบบนี้แบบนี้ที่ผม

ขอมาให้ เชื่อมหน้าตา กับคุณสมบัติ ที่นี้ ก็อาจจะ มีปัญหา คือไป
เชื่อมโยงหน้าตา กับคุณสมบัติ แยะ ๆ โอกาส ในการ ทำอาชญากรรม คน
ๆ นี้ หน้าตาแบบนี้ เคยมีอดีต เคยมีข้อมูลว่า หน้าตาแบบนี้ เป็นโจร
เยอะ สมมติ หน้าตาแบบเรา ไปบังเอิญ อยู่ในข้อมูลเก่า ๆ หน้าตาแบบ
เรา นี้ เป็นโจรเยอะ คอมพิวเตอร์ เลยตัดสินใจให้เสร็จเลย ว่า เราจะเป็น
โจร ก็มี ปัญหา นี่ คือ ปัญหา ข้อเท็จจริง เลยที่เกิดขึ้น แต่การ รู้จำ ใบหน้า
ที่มีประโยชน์ ก็มี เช่น ต่อไปนี้ เราไม่ จำเป็น ต้อง พิมพ์ รหัส โน้มนั้นนั้น
แต่ปัจจุบัน ก็ยัง ใช้ อยู่ เช่น มือถือของเรา ก็ยัง ใช้รหัส อยู่ ผม ก็ไม่ต้อง
ไม่ต้อง พิมพ์ รหัส ผ่าน ทุกครั้ง ที่ เปิด หน้าจอ ขึ้นมา ผม แค่มอง มัน แล้ว
เครื่อง มัน ก็ เห็น หน้าผม แล้ว ก็ จำ ได้ ว่า หน้า นี้ ชื่อ นี้ มัน ก็ ขึ้น บัญชี มา ให้
แล้ว ถ้า เป็น คน อื่น มา เอา โทรศัพท์ ผม ไป ใช้ แล้ว ก็ เป็น หน้า คน อื่น มัน ก็ ไม่
ขึ้น ให้ ประโยชน์ มัน ก็มี แต่ ว่า ข้อควรระวัง ก็มี เยอะ นี่ คือ ปัญหา เรื่อง AI
ในปัจจุบัน แล้ว ก็ เรื่อง รู้จำ ใบหน้า ก็มี ปัญหา เรื่อง การ แยก แยะ คน บาง
คน ออกจาก กลุ่ม ใหญ่ ใดๆ ก็ คล้าย ๆ กับ เรื่อง ที่ ผม เล่า เมื่อ สัก ครู่ นี้
เช่น เชื่อม ใบหน้า ของ คน บาง แบบ เชื่อม ใบหน้า บาง แบบ ของ คน บาง
คน แนว โนม ใน การ กลาย เป็น อาชญากร

ที่นี้ ก็ มี อย่าง บริษัท หลาย บริษัท ใน ปัจจุบัน เขาก็ ใช้ AI ช่วย ใน
การ คัดกรอง ใบสมัคร งาน สมมติ เป็น บริษัท ใหญ่ มาก ๆ ปัจจุบัน นี้ ระบบ
ราชการ ไทย ยัง ไม่ เอา มา ใช้ แต่ ว่า ใคร จะ ไป รื้อ อนาคต ไม่ เข้า ไม่นาน เขา
อาจจะ มา ใช้ ก็ได้ AI แทน ที่ จะ ใช้ วิธี สอบ ผ น ก ข ค ง เลย ก็ ไม่ต้อง แล้ว
ก็คือ เอา ข้อมูล ส่วน บุคคล ของ คุณ มา เป็น ไฟล์ หรือ ข้อมูล ส่วน บุคคล คุณ

ไม่ต้องทำเองก็ได้ เพราะว่าทุกคนมีบัญชี Facebook อยู่แล้วก็แค่ให้ AI ของระบบราชการมันเข้าถึงข้อมูลใน Facebook ของเราแล้ว ก็จะดูว่าเราโพสต์อะไร เราทำอะไร เราเป็นอย่างไร แล้วก็อาจจะให้มันเข้าถึงข้อมูลอื่นๆ เช่น ประวัติการเรียนในมหาวิทยาลัย ทรานสคริปต์ กับอย่างอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับตัวเราทั้งหมด ที่เป็นข้อมูลเกี่ยวกับตัวเรา ที่อยู่ตามที่ต่าง ๆ ในอินเทอร์เน็ต แล้วมันก็จะประมวลผล แล้วมันก็จะเสนอขึ้นมาเลย จากที่มันไปดูข้อมูลของคน จำนวน ๑๐,๐๐๐ คน แล้วมันให้ผลออกมาว่า ๕ ตำแหน่ง ๕ อันดับแรก ควรจะจ้างเอาไว้ ๑ คือ ชื่อนี้ ๒ คือชื่อนี้ มันถูกต้องไหม ปัจจุบันใช้ระบบนี้ไม่ใช่เทคโนโลยีอนาคตเลย นี่คือเทคโนโลยีปัจจุบัน มีแบบนี้จริง ๆ แล้วเราจะเห็นด้วยกับการใช้เทคโนโลยีเพื่อใช้ในการสมัครงานอะไรแบบนี้ไหม เพราะว่า มันสามารถมีความผิดพลาดเกิดขึ้นได้เสมอ ความผิดพลาดก็เช่นมันเจอคนที่ถ้าเขาทำงานทำงานได้ดีมาก ๆ เพราะว่าเห็นว่าข้อมูลตัดสินใจแล้วไม่ผ่านอะไรแบบนี้ หรือในทางกลับกันคือคอมพิวเตอร์ หรือ AI บอกว่า ข้อมูลของคนนี้ ใช้ได้ผ่านแต่เข้าไปทำงานแล้วไม่ได้เรื่องเลย แล้วเราจะแน่ใจได้อย่างไรว่าสถานการณ์แบบนี้ จะไม่เกิดขึ้นจริงกับการใช้งาน AI แล้วก็คอมพิวเตอร์มันอาจจะคัดคนบางกลุ่มออกไปเลย แต่ต้นเช่นสมัครงานก็มีผู้ชายผู้หญิงและโดยทั่วไปผู้ชาย จะมีโดยรวมจะมีเหมือนกับ ผลการทำงานที่ดีกับผู้หญิงก็เพียงเพราะว่ามีจำนวนผู้ชายมากกว่าจำนวนผู้หญิงในที่ทำงาน

คอมพิวเตอร์ก็เลยเข้าใจว่าโอกาสที่จะรับ ผู้ชายมีมากกว่าผู้หญิง ก็เลยรับผู้หญิงน้อย รับผู้ชายเยอะ ทั้ง ๆ ที่ในความเป็นจริงความสามารถในการทำงาน ผู้หญิงอาจจะมากกว่า หรืออย่างน้อยก็เท่ากันก็ได้ ไม่จำเป็นต้องเอาเรื่องผู้ชายผู้หญิงมาเกี่ยว แต่ว่าคอมพิวเตอร์มันมองว่า ใครคนไหน ที่มีข้อมูลป้อนเข้ามาที่น่ารับเข้าทำงานมากที่สุด มีโอกาสทำงานและประสบความสำเร็จให้ความสำเร็จให้แก่บริษัทมากที่สุด มันก็ดูเปรียบเทียบกับข้อมูลในอดีต แล้วก็เอาข้อมูลแบบเดียวกัน ที่มันมองเห็นความสัมพันธ์ของข้อมูล ๒ กลุ่มเอามาใช้กับข้อมูลปัจจุบัน แล้วมันก็เกิดขึ้นได้ว่า โอกาสที่ผู้หญิงจะได้รับเลือกจาก AI ให้ผ่านเข้าทำงาน มันจะมีน้อยกว่า นี่คือปัญหาปัญหาที่พุดมาหลาย ๆ อย่าง เกือบทั้งหมด ก็จะเป็นปัญหาทางจริยธรรม จะเกี่ยวข้องกับเรื่องควรไม่ควรอะไรต่ออะไร อะไรที่เป็นการกระทำที่ถูกต้อง หรือว่าอะไรที่เป็นการทำที่ไม่ถูกต้อง

ปัญหาทางจริยธรรม

ปัญหาทางจริยธรรม

- เทคโนโลยีชีวภาพ
- นาโนเทคโนโลยี
- เทคโนโลยีสารสนเทศ
- ปัญญาประดิษฐ์

ปัญหาทางจริยธรรม

ตอนนี้เราก็มารู้จักเกี่ยวกับว่า จะมีปัญหาทางจริยธรรมอะไรบ้าง อันนี้ก็คือทวนจากที่ว่ามาแล้ว คือเรื่องปัญญาประดิษฐ์ ผมพูดพอสมควร และเกี่ยวกับเรื่องรู้จำใบหน้าเมื่อสักครู่นี้ ที่นี้ย้อนกลับไปเทคโนโลยีชีวภาพเอาเฉพาะเรื่องอัมบิอุเป็นหลัก

เพราะว่าต่อไปจะมีพูดเรื่องอัมบิอุโดยเฉพาะ เราอาจจะเคยเห็นข่าวเมื่อไม่นานมานี้เอง ไม่กี่ปีที่ผ่านมาจะยังพอจำได้ ประเทศไทย เคยเป็นศูนย์กลางระดับโลกเลยของการทำ (Surrogacy) ภาษาอังกฤษ อัมบิอุ เพราะว่า หมอไทยนี่เก่งมาก โดยเฉพาะยิ่งหมอสูติไทยนี่เก่งมากแล้วก็มี ความชำนาญในเรื่องเด็กหลอดแก้วอะไรต่ออะไร มีฝีมือในการทำเรื่องพวกนี้ ทำให้คู่แข่งงานจากชาติต่าง ๆ ที่มีปัญหาเรื่องมีลูกยาก อะไรก็พากันมาเมืองไทย เพราะว่าสมัยก่อนในเมืองไทยไม่มีกฎหมายบังคับเรื่องอัมบิอุ

ใครอยากทำก็ทำแล้ว มันมีเรื่องขึ้นมา เรื่องก็เป็นข่าวฉาวโฉ่มีผู้หญิงไทยที่จน ๆ แล้วก็ไปรับจ้างเป็น ๆ แม่ คือเป็นแม่รับตั้งท้อง คือจริง ๆ ก็คือการรับจ้างให้เข้ามาดลูกตัวเอง ใช้งานแบบตั้งท้องลูกของคนอื่น แต่ตัวเองเป็นคนตั้งท้อง แล้วก็เซ็นสัญญาว่าพอลอดออกมาแล้วไม่รับว่าเป็นลูกของตัวเอง แต่เป็นลูกของอีกคนหนึ่งเป็นลูกของคนที่ย่าง หมอให้มาทำกระบวนการนี้ แล้วมันเกิดเรื่อง ผู้หญิงที่รับตั้งครรภ์ก็ไม่ยอมสละสิทธิ์ความเป็นแม่ผู้เบ่งลูกออกมา ก็เลยเกิดเรื่องขึ้นมา แล้วต่อมาก็มีกฎหมาย เพิ่งจะมีกฎหมายเมื่อสักประมาณกว่า ๑๐ ปีที่ผ่านมา น่าจะสมัย พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ทำปฏิวัติใหม่ ๆ สมัย คสช. นี้แหละ ก็ออกกฎหมายขึ้นมาโดยพฤตินัยก็คือแบน (หยุด) การทำอุ้มบุญในประเทศไทยหมดเลย มีข้อยกเว้นนิดหน่อย ๆ แต่ข้อยกเว้นตามกฎหมายเกิดขึ้นได้น้อยมาก โดยทั่วไปก็คือเหมือนกับแบนคือเลิกทำเรื่องอุ้มบุญในประเทศไทย คลินิกอุ้มบุญ คลินิกผู้มีบุตรยากก็คือต้องไปหาวิธีอื่นที่จะแก้ปัญหาผู้มีบุตรยากไม่ต้องอุ้มบุญ

พวกพ่อแม่ที่อยากมีลูกเขาก็ต้องไปหาประเทศอื่น ประเทศอินเดียเท่าที่จำได้ ณ ขณะนี้กฎระเบียบ ก็ยังไม่เข้มงวดเท่าเมืองไทย ในปัจจุบัน คนก็แห่กันไปอินเดีย อินเดียนี้ก็เหมือนเป็นฟาร์มให้เข้ามาดลูกตัวเอง นอนท้องป้องกันเป็นแถว แล้วก็มีคนมาคอยดูว่าสุขภาพเด็กเป็นอย่างไร สุขภาพแม่ที่ตั้งท้องเป็นอย่างไร อะไรต่ออะไร เราคงเห็นว่า ปัญหาจริยธรรมมีมากมาย

ข้อแรกคือทั้งหมดกระบวนการ ทั้งหมดนี้ถูกต้องไหม แล้วการไปเช่ามดลูกผู้หญิงคนอื่นเพื่อเอาไข่ของตัวเองไปแช่แล้วก็เอาลูกกลับคืนมา อะไรแบบนี้ โดยที่เหมือนกับว่า ผู้หญิงที่เราไปเช่ามดลูกเขาเหมือนกับเป็นเครื่องจักรอย่างหนึ่ง สมควรไหม ถูกต้องไหม อะไรประมาณนี้ แล้วก็ยังมีเรื่องอื่น ๆ อีก เช่น ในอินเดีย ในไทยด้วย มีข้อกล่าวหาอันนี้ไม่ยืนยันแบบเป็นข้อกล่าวหาว่าผู้หญิงที่ให้เช่ามดลูกอาจจะได้รับการปฏิบัติที่ไม่ค่อยเป็นธรรมเท่าไร ค่าตอบแทนมีไม่เพียงพอต่อความเสี่ยงที่ตัวเองได้รับอะไรแบบนี้ก็เป็นปัญหา ที่นี้ก็มีเรื่องนาโนเทคโนโลยี ปัญหาทางจริยธรรมของนาโน มันก็จะเกี่ยวข้องกับความปลอดภัยของวัสดุที่ประดิษฐ์มาด้วย

กระบวนการนาโนเป็นหลักว่า มันจะทำได้ตามที่วางแผนหรือออกแบบแต่ต้นหรือเปล่า เช่น ผงทำความสะอาดอะไร ประเภทนี้มันจะทำความสะอาดได้จริง แล้วมันจะกลายเป็นพิษแก่ผู้ใช้ไหม คือปัญหาใหญ่เลย แล้ว ก็ตัวเทคโนโลยีที่มันที่มันไปเปลี่ยนแปลงโครงสร้างโมเลกุลของวัสดุต่าง ๆ ซึ่งนาโนเทคโนโลยีมันเป็นแบบนี้ อย่างเช่นการบำบัดน้ำเสีย มันก็ไปเปลี่ยนโครงสร้างโมเลกุล ของสารที่ทำให้ให้น้ำเสียเปลี่ยนเป็นว่าเป็นโครงสร้างที่ไม่ทำให้น้ำเสีย

ที่นี้เราจะแน่ใจได้อย่างไรว่า เวลาเปลี่ยน มันจะไม่เปลี่ยนวัสดุหรือสารเคมีที่เป็นปกติธรรมดา ที่ไม่ได้มีปัญหาจะโดนเปลี่ยนไปด้วย มีอะไรกันที่ว่า มันจะไม่โดนเปลี่ยนไปด้วย สมมติว่ามีสารนาโนตัวหนึ่งแล้วเราใส่เข้าไปในน้ำ ตั้งใจจะให้ไปกำจัดของเสียที่อยู่ในน้ำนั้น

แต่ปรากฏว่ามันกำจัดหมดเลย มันกำจัดโมเลกุลน้ำด้วย มันเปลี่ยนโมเลกุลน้ำให้เป็นโมเลกุลแบบเดียวกับตัวสารนั้นด้วย ตัวสารนั้นมันก็กินน้ำไปหมดเลย มันกลายเป็นสารตัวนี้ ที่ใส่เข้าไปใหม่เพิ่มจำนวนของมันมากขึ้น ๆ เพราะมันไปเปลี่ยนโครงสร้างโมเลกุลของน้ำของอะไรที่อยู่รอบตัวมัน เป็นแบบตัวมันเองหมดเลยแล้วก็มีตัวมันเองมากขึ้น ๆ ใหญ่โตก็เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ แล้วจะทำอย่างไร แล้วก็เรื่องปัญญาประดิษฐ์ที่กล่าวไปแล้ว เรื่องที่กล่าวมานี้เป็นเพียงเสี้ยวเดียวของปัญหาที่เกิดขึ้นจากเรื่องปัญญาประดิษฐ์

ลักษณะร่วมกันคือ ปัญหาเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล รวมไปถึงละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ แล้วก็มีเรื่องความไม่เท่าเทียมกันของกลุ่มต่างๆ โดยเฉพาะระหว่างรัฐกับปัจเจกชน นอกจากนี้ก็มีเรื่องความปลอดภัยของเทคโนโลยี

ต่อไปเราก็พยายามมองภาพรวมของปัญหาทางจริยธรรมที่เกิดขึ้นจะสามารถมองได้เป็น ๒ ระดับและระดับปัจเจกบุคคลกับระดับสังคม

ระดับปัจเจกบุคคลก็คือเรื่องละเมิดสิทธิส่วนบุคคลจะเป็นเรื่องละเมิดสิทธิ ไม่ว่าจะเป็สิทธิความเป็นส่วนตัว อย่างเช่น Google เอาข้อมูลส่วนตัวเราไปใช้ อย่างบางคน search อะไรที่เป็นเรื่องส่วนตัวมาก ๆ ไม่อยากให้ใครคนอื่นรู้เลย แต่ว่า Google รู้หมดไม่ต้องห่วง เพียงแต่ว่า Google ยังไม่เอามาบอกสาธารณะ ไม่เอามาป่าวประกาศคนนี้ชื่อนั้นชื่อนี้ได้เคย Search อะไรไปบ้าง แต่ว่าโดยหลักการข้อมูลมันก็อยู่กับ Google หมด อันนี้คือเรื่องของสิทธิความเป็นส่วนตัว สิทธิส่วนบุคคลอื่น ๆ ก็มีเรื่องร่างกาย ก็คืออย่างนาโนแนใจได้อย่างไรว่า มันจะไม่มากินร่างกายเรา มันจะไม่มาเป็นพิษต่อร่างกายเรา เปลี่ยนโครงสร้างโมเลกุลของร่างกายเรา ผิวหนังเรา เส้นเลือดเราให้กลายเป็นแบบมันไปหมด แล้วก็เรื่องศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ก็เป็นส่วนหนึ่งของสิทธิ อันนี้จะเป็นเรื่องที่สำคัญมาก ๆ ในระบบจริยศาสตร์ของคานต์

เดี๋ยวเราจะบรรยายต่อไป ละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ หมายถึง ความว่า อย่างไร หมายความว่ามันมาจากทัศนะหรือปรัชญาของคานต์ ผมไม่แน่ใจว่า ทุกท่านที่มาฟังเคยเรียนปรัชญา แบบปรัชญาตะวันตกแค่ไหน พอผมพูดเรื่องคานต์ หมายถึงนักปรัชญาชาวเยอรมันคนสำคัญคนหนึ่ง ชื่อ อิมมานูเอล คานต์ มีชีวิตอยู่ในราว ๆ คริสต์ศตวรรษที่ ๑๘ ก็คือ เกือบ ๓๐๐ ปีมาแล้ว เป็นคนสำคัญที่สุดในวิชาจริยศาสตร์ในโลกตะวันตก เดี่ยวเราจะพูดในรายละเอียดเท่าที่มีเวลา แล้วก็เนื้อเรื่องศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์มีมาก แล้วก็สาเหตุที่

เทคโนโลยีหลายตัวนี้ มีปัญหาทางจริยธรรม เวลาวิเคราะห์ไปแล้วก็จะพบว่า มันมาจากการละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ นี่คือระดับปัจเจก

แล้วระดับสังคมก็มีเรื่องความไม่เท่าเทียมกันของกลุ่มต่าง ๆ ที่เห็นได้ชัดเลย อย่างเช่นในเรื่องเทคโนโลยีสารสนเทศ อินเทอร์เน็ต เราใช้มาได้ประมาณ ๓๐ กว่าปี แล้วเมื่อ ๒๐ กว่าปีที่แล้ว คนก็เริ่มใช้อินเทอร์เน็ตมากขึ้น กลายเป็นเรื่องปกติธรรมดาที่นี้ก็ยังไม่ถึงกับปกติธรรมดามาก เพราะว่ามันจะมีปัญหาว่า มีคนบางกลุ่มที่ได้ประโยชน์จากเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ต มีความสามารถในการได้ข้อมูลข่าวสารอะไรทันที อยากรู้อะไรก็กด search เอาเลยกับอีกกลุ่มหนึ่งที่ยังเข้าไม่ถึงอินเทอร์เน็ต ปัจจุบันในประเทศไทยปัญหาว่า มีกลุ่มที่ไม่สามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ตได้ ในมันไม่ค่อยเกิดขึ้นแล้ว แทบจะเรียกได้เลยว่าในประเทศไทยของเราทุกคนสามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ตได้ มีข้อยกเว้นนิด ๆ หน่อย ๆ คนที่ไม่มีมือถือของตัวเอง แต่โดยทั่วไปภาพรวมของเราไม่ค่อยมีแล้ว คนที่ไม่มีมือถือของตัวเอง แล้วคนที่มีมือถือเกือบทั้งหมดจะเป็น Smartphone มือถือแบบกดปุ่มอะไรไม่มีแล้ว ไม่มีขายด้วย แล้วโทรศัพท์ 2G แบบกดปุ่มเห็นจอขาวดำเลย คงยังมีขายอยู่บ้าง แต่ผมไม่รู้ว่ามีใครสนใจจะซื้อเท่าไร แล้วรวมถึงคนระดับทั่ว ๆ ไป ระดับรากหญ้าของสังคมด้วย

แต่เมื่อสัก ๒๐ ปีมาแล้ว ไม่ใช่แบบนี้ ก็จะมีปัญหาที่สำคัญมาก ๆ เกี่ยวกับเรื่องช่องว่างการใช้ประโยชน์เทคโนโลยี ซึ่งก็มันสะท้อนเรื่องความไม่เท่าเทียม ในปัจจุบันนี้ถึงแม้ว่าเรื่องการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต

เนี่ยมันจะไม่ค่อยมีปัญหาแล้วในประเทศไทย แต่มันมีปัญหาอื่น ๆ มันมีปัญหาเรื่องข้อมูลข่าวสารที่ผิดพลาด บิดเบือน ตั้งใจหลอกหลวงอะไรพวกนี้ แล้วก็ปัญหาว່าคอนบางกลุ่มรับข้อมูลข่าวสารจากเฉพาะบางเว็บ จากเฉพาะบางเพจ แล้วก็ไม่ยอมอ่านเพจอื่น ๆ หรืออ่านเฉพาะเรื่องที่พวกกันเองส่งมาให้พวกกันเอง อย่างเช่นบางคน ที่เป็นสมาชิก เช่น กลุ่มไลน์แล้ว ก็ไม่รับรู้ข้อมูลข่าวสารอื่นใดอีกเลย นอกจากที่มาหาตัวเองทางกลุ่มไลน์ ของตัวเองอะไรประมาณนี้ แล้วบางทีมันก็บิดเบือนบ้าง อะไรบ้าง ก็เชื่อไปหมด นี่ก็เป็นปัญหา

ถ้าสนใจเรื่องนี้เดี่ยวช่วงหลัง ๆ เราคุยกันได้ อันนี้พูดกันว่า มีปัญหาทางจริยธรรมที่มาจากอินเทอร์เน็ตที่มาจาก AI สารสนเทศอย่างไร ได้บ้าง ความไม่เท่าเทียมกัน ก็เป็นปัญหาแล้ว ก็เขาไม่เท่าเทียมกัน โดยเฉพาะยิ่ง ในระดับรัฐกับปัจเจกบุคคลซึ่งอันนี้เป็นปัญหาใหญ่มาก ประเทศไทยเพิ่งถูกร้องเรียนระดับนานาชาติ โดยกลุ่มเฝ้าระวังสิทธิมนุษยชนระดับนานาชาติ โดยรัฐบาลไทยถูกกล่าวหาว่าใช้เขาเรียกว่า spyware คือเป็นซอฟต์แวร์ เป็นโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่ขอบไปล้วงเอาข้อมูลส่วนบุคคลของคนต่าง ๆ ตามรายชื่อที่รัฐบาลอยากรู้ สมมติว่า ผม นายโสรัจจ์ เป็นเป้าหมายถูกจับตามองของรัฐบาลโดยกระทรวง DE กระทรวง DE ก็ใช้ Spyware ตัวนี้ ยี่ห้อชื่อ Pegasus อาจจะเคยได้ยินกันมาบ้าง เข้ามาแล้วความลับ อาจจะเป็นเรื่องส่วนตัว ก็ไม่รู้ว่า คนอื่นจะรู้ไปทำไมว่า วัน ๆ ผม Search Google อะไรบ้าง ต่าง ๆ นานา อาจจะล่วงไปถึงว่า ผมส่งอีเมล รับอีเมลจาก

ใครบ้าง ได้ด้วย อะไรประเภทนี้ ที่มันเป็นเรื่องเฉพาะตัวของผม โดย
รัฐบาลอาจจะให้เหตุผลว่า เพื่อเหตุผลด้านความมั่นคง เพราะว่า
อาจจะมองว่า ผมเป็นภัยต่อความมั่นคงในระดับหนึ่งอะไรประมาณนี้

ทีนี้สิ่งที่กลุ่มเผ่าระวังระดับนานาชาตินี้ เขากล่าวหารัฐบาลไทย
ข้อกล่าวหาคือว่ารัฐบาลใช้ Spyware เว็บ ล้วงข้อมูลอย่างไม่
เหมาะสม คนที่เป็นคนธรรมดา ๆ ก็ล้วงข้อมูลไปหมด ใช้การล้วง
ข้อมูล เป็นเครื่องมือในการกลั่นแกล้งอะไรแบบนี้ อันนี้เป็นข้อกล่าวหา
ซึ่งก็ต้องพิสูจน์กันว่า จริงเท็จแค่ไหน แต่อย่างไรก็ตาม ทั้งหมดนี้
ชี้ให้เห็นถึงระดับที่ต่างกันหรือความไม่เท่าเทียมกันเชิงอำนาจระหว่าง
รัฐกับปัจเจกบุคคล ในขณะที่ประเทศบุคคลอย่างผม อย่างอาจารย์ที่
ฟังอยู่ นิสิตที่ฟังอยู่ก็เป็นคนธรรมดา ๆ จะไปล้วงความลับของรัฐบาล
ก็ไม่ได้ ไม่มีอุปกรณ์ ไม่มีการเข้าถึงเครื่องมือ ในขณะที่รัฐอยากล้วง
ความลับของใคร ก็สามารถทำได้แบบนี้ ไม่ยุติธรรม นอกจากนี้ ก็มี
เรื่องความปลอดภัย เช่นเรื่องนาโน อย่างที่พูดไปเมื่อสักครู่แล้ว พวกนี้
คือรวมกันมา เป็นปัญหาทางจริยธรรมของเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่กำลัง
เกิดขึ้นอยู่ในปัจจุบัน ในฐานะที่เราเรียนเรื่องพวกนี้ แล้ว ๑๐-๒๐ ปีที่
ผ่านมา ผมก็ทำวิจัยเรื่องพวกนี้ว่า จะหาทางแก้ได้อย่างไร

จริยศาสตร์ตะวันตกกับปัญหาเทคโนโลยี

จริยศาสตร์ตะวันตกกับปัญหาเทคโนโลยี

ที่นี่เรามาพูดถึงเรื่องจริยศาสตร์ กำลังจะบอกว่า ทฤษฎีจริยศาสตร์ตะวันตกมีอะไรบ้าง แล้ว ที่เขาใช้ทฤษฎีของตะวันตกแก้ปัญหาเขาใช้อย่างไร แก่กันอย่างไรบ้าง เรื่องแรกเลย ก็คือเรื่องจริยศาสตร์แบบคานท์ ก็คือคนที่ผมพูดถึงมา เมื่อสักครู่นี้

จริยศาสตร์แบบคานท์

Immanuel Kant
Kantian Ethics
Deontological Theory

- ให้ความสำคัญที่สิทธิส่วนบุคคล โดยมีที่มาจากการณ์มนุษย์ทุกคนมีความเป็นเหตุเป็นผล ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะของมนุษย์
- สิทธิส่วนบุคคล หรือ "อัตตาณัติ" (autonomy) เป็นสิ่งที่ละเมิดไม่ได้
- แนวคิดด้านจริยธรรมก็มีฐานจากความเชื่อนี้

จริยศาสตร์แบบคานท์

ขอเพิ่มชื่อให้เป็นอังกฤษ เมื่อใครที่สนใจจะได้ไปค้นคว้าต่อได้
 แล้วบางทีจริยศาสตร์แบบของคานท์ มีชื่อเรียกตรงๆ ก็คือ Kantian
 Ethics คือจริยศาสตร์แบบของคานท์ แล้ว ก็มีอีกชื่อหนึ่งที่เรียกวาว ๆ
 คือ Deontological Theory เป็นภาษาอังกฤษเพราะว่ามาจากโลก
 ตะวันตก คำว่า Deontological Theory แปลว่า ที่เกี่ยวข้องกับ
 หน้าที่ เป็นคำคุณศัพท์แปลว่า ที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่ เพราะว่าจริย
 ศาสตร์ของคานท์ ตั้งอยู่บนความเชื่อว่า หน้าที่เป็นสิ่งที่ต้องทำแล้วเรา
 รู้ได้ว่า เรามีหน้าที่อะไรจากการที่เรามีความสามารถ ในการคิดเป็น
 เหตุเป็นผลด้วยตัวของเราเอง และเราสามารถเข้าใจได้ด้วยตัวของเรา
 เองว่า เรามีหน้าที่อะไรบ้าง เช่น หน้าที่พูดความจริง ที่นี้ เฉพาะ
 เรื่องจริยศาสตร์แบบของคานท์ ก็สามารถเรียนได้เป็นหลายอาทิตย์ใน
 วิชาอย่างวิชาจริยศาสตร์ แต่ว่าเรากำลังมองภาพรวมที่ใหญ่มาก ๆ
 เลยเรื่องจริยธรรม เทคโนโลยีต่าง ๆ ก็เลยมีแคสไลด์เดียวที่พูดเรื่องจ
 ริยศาสตร์แบบของคานท์ แล้วก็บอกว่า เป็นการให้การเน้นหนักที่สิทธิ
 ส่วนบุคคลโดยมีที่มาจากกรณีที่มนุษย์ทุกคน มีความเป็นเหตุเป็นผลซึ่ง
 เป็นลักษณะเฉพาะของมนุษย์ อันนี้ต้องอธิบาย คือ

เริ่มแรกเลย มันมาจากคานท์ต้องการตอบปัญหาว่า เวลาเรา
 ตัดสินใจจะทำอะไรสักอย่างหนึ่ง เราจะใช้หลักเกณฑ์อะไร เพื่อที่จะ
 ทำให้เรามั่นใจได้หรือทำให้เรารู้ได้ว่า การตัดสินใจของเรานั้น เป็นการ
 ตัดสินใจที่ถูกต้อง นี่คือโจทย์เริ่มต้นของจริยศาสตร์แบบของคานท์แล้ว
 ก็จริยศาสตร์แบบต่าง ๆ ที่เราจะพูดกันต่อไป เราจะรู้ได้อย่างไร ว่า

เวลาเรากำลังตัดสินใจอะไรสักอย่างหนึ่ง ทำอะไรสักอย่างหนึ่ง การตัดสินใจของเรา จะเป็นการตัดสินใจที่ถูกต้อง อย่างเช่นอะไร เรากำลังตัดสินใจว่า เรื่องนี้เกิดขึ้นบ่อย โดยสมมติว่า ตัวเองเป็นหมอแล้วด้วยความรู้ของหมอแบบของเรา เราตรวจคนไข้คนนี้ เราพบว่า คนไข้คนนี้เป็นมะเร็งแล้วก็จากความรู้ที่เรามี มะเร็งแบบนี้อาการปรากฏอยู่แบบนี้ เขาก็จะมีสิ่งที่เรียกว่า การทำนายระยะโรคล่วงหน้า แล้วจะทำนายซึ่งเป็นความรู้ที่เก็บสะสมมาในหมู่วงการแพทย์ว่าอยู่ได้ ๖ เดือน อาการแบบนี้แบบที่เห็นอยู่ในคนไข้คนนี้ คนไข้โดยทั่วไป คนไข้คนอื่น ๆ ที่มีอาการแบบนี้โดยเฉลี่ย ๆ ออกมาแล้วอยู่ได้ ๖ เดือน เราก็ต้องตัดสินใจในฐานะหมอ เพราะว่าคนไข้ถามว่า หมอผมเป็นอะไร หมอควรจะพูด ความจริงไหม นี่ก็เป็นตัวอย่างของการตัดสินใจที่คานท์เสนอว่า การตั้งคำถามเป็นโจทย์ของวิชาจริยศาสตร์ หรือว่าเราจะรู้ได้อย่างไร เมื่อไร ที่เราสามารถตัดสินใจไปอย่างถูกต้อง แล้วเมื่อไร ที่เรารู้ว่า ที่เราตัดสินใจไปไม่ถูกต้อง คำตอบของคานท์ ก็คือว่าเราจะรู้ว่ามันถูกต้อง เมื่อมันสอดคล้องกับหน้าที่เรา ก็ตอบเหมือนกำปั้นทุบดิน แล้วเราจะรู้ได้อย่างไรว่า หน้าที่เราอยู่ที่ไหน หน้าที่เราอยู่ที่ว่า เราเดินตามหลักการที่คนทุกคนสามารถจะใช้หลักการเป็นหลักการของตัวเองได้หรือเปล่า อันนี้เรียกว่าหลักความเป็นสากลของจริยศาสตร์แบบของคานท์ ซึ่งมันสำคัญมาก ๆ เป็นหัวใจของระบบจริยศาสตร์แบบของคานท์ รู้ได้อย่างไร ว่าการตัดสินใจของเราเมื่อไหร่ถูกต้อง รู้ได้เมื่อการตัดสินใจ มันตรงตามหลักสากลหรือเปล่า แล้วหลักสากลคือ

อะไรหลักสากล คือหลักที่คนทุกคน จะสามารถรับว่าเป็นหลักของการตัดสินใจของตัวเองของคนได้หรือเปล่า นี่คือหัวใจของระบบจริยศาสตร์แบบของคานท์เลย ทุกอย่าง ที่เหลือ มันก็แตกลูกออกมา เหมือนว่าเป็นรายละเอียดที่สรุปออกมา เป็นรายละเอียดที่สืบเนื่องออกมาจากหลักการตรงนี้ที่กล่าวไปเมื่อสักครู่นี้ แล้วเรารู้ได้อย่างไรว่าหลักการไหน จะเป็นหลักการที่คนทุกคนสามารถรับได้ว่าเป็นหลักการของตัวเอง

ตรงนี้เราสามารถเข้าใจจริยศาสตร์ของคานท์ได้จากการอ้างอิงถึงหลักการโบราณมาก ๆ หลักการหนึ่ง เรียกว่า ภาษาอังกฤษเขาเรียกว่า Golden rule หลักการทองตัวเนื้อหา จะเป็นแบบนี้ คือ “ถ้าเราอยากให้คนอื่นทำอะไรแก่เรา เราก็ต้องทำแบบเดียวกันนั้นให้แก่คนอื่น” อะไรประมาณนี้ หรือว่า “จงปฏิบัติต่อคนอื่นแบบเดียวกับที่เรต้องการให้คนอื่นปฏิบัติแก่เรา”

มีคำพูดได้หลายแบบแต่ว่าหลักการมัน ก็คือว่าเราไม่สามารถแบ่งแยกได้ว่าเรากับคนอื่นแตกต่างกัน อะไรที่เป็นสิ่งที่ถูกต้องสำหรับคนอื่นอันนั้นคือสิ่งที่ถูกต้องแก่เรา อะไรที่เป็นสิ่งที่ถูกต้องแก่เราอันนั้น เป็นสิ่งที่ถูกต้องแก่คนอื่น เช่น เราไม่อยากจะให้ใครมาตีหัวเราเวลาเราเดินออกไปตามถนน เราก็ต้องไม่ไปตีหัวคนอื่นเวลาเราเดินออกไปตามถนน เราไม่อยากจะให้ใครมาขโมยของเราเมื่อเราเปลอ เราก็ไม่ไปขโมยของคนอื่นเมื่อคนอื่นเขาเปลอ เราไม่อยากจะให้ใครมาด่าเวลาเกิดเรื่อง เราก็ไม่ไปด่าคนอื่นเวลาเกิดเรื่อง อะไรประมาณนี้ โดยภาพรวมก็คือว่า

อะไรที่เราไม่ยอมให้คนอื่นเขาทำเราก็ไม่ไปทำกับคนอื่นแบบนั้น อันนี้คือหลักพื้นฐานมาก ๆ เลย ซึ่งคานท์เชื่อว่ามันมีอยู่ในทุกคนอยู่แล้ว แล้วก็คนทุกคนไม่มีหน้าที่ที่จะต้องทำตามหลักการซึ่งหลักการอันนั้นก็ มีพื้นฐานมาจากหลักที่พูดถึงคนอื่นกับตัวเองจะต้องเสมอเหมือนกัน นี่ก็คือที่มาที่ไปของระบบจริยศาสตร์แบบของคานท์

ทีนี้จากที่พูดมาเมื่อสักครู่ ก็มาที่เรื่องสิทธิส่วนบุคคลอย่างไร ก็คือว่าเนื่องจากว่าเราไม่ยอมให้คนอื่นมาตีหัวเราเฉย ๆ เวลาเราเดินออกไปตามถนนและเราก็เชื่อว่า การไปตีหัวคนอื่น ด้วยเหตุนี้ จึงเป็นการกระทำที่ไม่ถูกต้อง การมีจิตสำนึกแบบนี้ก็เลย เป็นการรับรู้สิทธิส่วนบุคคลของตัวเองแล้ว ก็ของคนอื่นซึ่งมีอยู่เท่ากัน ซึ่งในกรณีนี้เป็นสิทธิที่จะได้รับความปลอดภัยจากการทำร้ายร่างกาย ก็คือสิทธิในร่างกายนั่นเอง สิทธิที่จะได้รับความปลอดภัยจากการถูกตีหัว อะไรแบบนี้ ก็คือเรารับรองสิทธิของคนอื่นว่า เขามีสิทธิที่จะได้รับความปลอดภัยจากการไม่โดนตีหัว แล้วก็คือพูดง่าย ๆ เราไม่ไปตีหัวคนอื่นแล้วตัวเราเองก็มีสิทธิเดียวกันนั้น ก็คือคนอื่นไม่มาตีหัวเรา และนี่คือที่มาที่ไปของการกระทำที่ถูกต้องของการตัดสินใจที่ถูกต้อง

เรากลับมาที่ตัวอย่างแรกของเรา คือเรื่องหมอควรจะหลอกคนไข้หรือไม่ เวลาคนไข้ถามว่าผมเป็นอะไรแล้วหมอรู้อยู่ๆ ทำนายดูแล้วโรคแบบนี้อยู่ได้แค่ ๖ เดือน อันนี้คือประเด็นที่ทำให้วิชาจริยศาศตรียากนิดหนึ่ง มันไม่ใช่ว่าตายตัวเป๊ะ ๆ ง่าย ๆ ตอบคำถามอะไรดูสูตร แล้วก็ตอบตามสูตรเลยมันไม่ใช่ ตามทัศนะของคานท์เอาหลักการ

ทั่วไปก่อน การพูดโกหกเป็นสิ่งที่ไม่สามารถทำให้เป็นหลักการสากลได้เลย อีกครั้ง การพูดโกหกเป็นการกระทำที่ไม่สามารถ ทำให้เป็นหลักการสากลได้เลย แล้วคานท์ถือว่า ข้อนี้เป็ความจริงแท้เลย เหตุผลก็เพราะว่าถ้าเผื่อเราทำให้การพูดโกหกเป็นหลักการสากลก็จะหมายความว่า เป็นไปได้ที่คนทุกคนพูดโกหกกันหมด แล้วถ้าเป็นไปได้ที่คนทุกคนพูดโกหกกันหมด ผลที่ตามมา คือเราไม่สามารถเชื่อถือคำพูดใครได้เลย แล้วถ้าเราไม่สามารถเชื่อถือคำพูดใครได้ การใช้ภาษาเพื่อติดต่อสื่อสาร ก็พังเป็นไปไม่ได้ แล้วพอการใช้ภาษาเพื่อการติดต่อสื่อสารเป็นไปไม่ได้

เพราะฉะนั้น กระทำอะไรต่าง ๆ ทั้งหมดเกี่ยวกับความคตินามธรรมทั้งหมด การติดต่อสื่อสารทั้งหมดเป็นไปไม่ได้หมด เชื่อไม่ได้หมดทั้งหมด พังหมด ซึ่งมันขัดแย้งกันอยู่ในตัวเอง เพราะว่าเรากำลังใช้ความคิดอยู่และความคิดเป็นเรื่องของการใช้ภาษาแบบหนึ่ง ด้วยเหตุนี้การพูดโกหกจึงเป็นการกระทำที่ไม่สามารถทำให้เป็นหลักการได้ แล้วเนื่องจากมันไม่สามารถทำให้เป็นหลักการได้มันก็เลยไม่สามารถแบ่งการกระทำที่ถูกต้องได้ เพราะว่ากรกระทำที่ถูกต้องจะต้องเป็นการกระทำที่ทำให้เป็นการทำให้เป็นหลักการสากลได้เท่านั้น นี่คือแบบข้อถกเถียงของคานท์ ถ้าเป็นแบบนี้หมอกี้ไม่มีสิทธิ์พูดโกหกแบบไม่มีสิทธิ์ที่จะมองว่าการพูดโกหกของตัวเองเป็นการกระทำที่ถูกต้องคือพูดได้ สมมุติว่ามีกฎหมายห้าม ก็พูดได้ ไม่มีใครมาลงโทษเลย แต่ว่าโดยหลักการโดยความถูกต้องของตัวการกระทำ หมอไม่มี

ทางที่จะสรุปได้ว่าตัวเองกำลังทำในสิ่งที่ถูกต้องถ้าหมอพูดโกหกให้แก่คนไข้ตัวจริยศาสตร์อยู่ตรงนี้ แล้วหมอควรทำอย่างไร หมอก็ควรจะอธิบาย นี่คือตามทัศนะของนักปรัชญาที่เชื่อแบบคานท์ หมอก็ควรจะอธิบายสถานการณ์ของคนไข้โดยไม่ปิดบัง โดยบอกว่าอาการของคุณเป็นแบบนี้ ๆ จากการสำรวจคนไข้ที่ผ่านมาที่มีอาการแบบนี้โดยเฉลี่ยแล้วจะมีเวลาที่จะมีชีวิตอยู่ต่อไปได้ไม่เกิน ๖ เดือน เพราะฉะนั้น หมอแนะนำให้คนไข้ทำใจ ให้แบบหันหน้าเข้าหาทางธรรม อะไรประมาณนี้ คนไข้บางคนก็ไม่ว่าชีวิตตัวเองไม่เคยเข้าหาทางธรรม ก็ไม่รู้จะทำอย่างไร อันนี้คือปัญหาใหญ่ ก็มีอีกทฤษฎีหนึ่งซึ่งไม่ได้เป็นแบบคานท์ก็มีประโยชน์นิยม ประโยชน์ที่เกิดขึ้นเป็นหลัก

ก่อนจะไปถึงอีกหัวข้อหนึ่งคือ จะมีทัศนะที่บอกว่าพูดโกหกก็ได้ ถ้าก่อให้เกิดผลดี เป็นอีกทฤษฎีหนึ่งซึ่งไม่เหมือนกับทฤษฎีแบบของคานท์ ในคอลัมน์ขวามีเรื่องสิทธิส่วนบุคคลหรือ “อัตตาณัติ” อัตตาณัติ เป็นคำที่เขาบัญญัติขึ้นมา ไม่น่าจะว่าราชบัณฑิตเป็นผู้บัญญัติหรือเปล่า แต่แปลตรงตัวมาจาก “Autonomy” ภาษาอังกฤษ แปลตามตัวเลย อัตตาณัติก็คือตัวเองเป็นคนออกกฎให้ตัวเอง แล้วก็หลักสำคัญอีกอย่างหนึ่ง ซึ่งความจริงก็หลักเดียวกัน แต่พูดอธิบายได้หลายแบบการอธิบายหลักการของคานท์อีกแบบหนึ่งก็คือเรื่อง อัตตาณัติ ก็คือความสามารถหรือการที่บุคคลสามารถออกกฎเกี่ยวกับว่ากฎที่กำหนดความถูกต้องของการกระทำด้วยตัวเองไม่ใช่ทำให้คนอื่นมาออกให้แล้วมันอย่างไร ออกกฎให้ตัวเองทำเอง ก็อย่างสมมุติเรื่องพูดโกหก

อย่างนี้ถ้าเพื่อเราเข้าใจเหมือนที่กล่าวมาเมื่อสักครู่นี้ ถ้าเพื่อเราไม่
 อยากถูกลอก ถ้าเพื่อเราไม่อยากจะให้ใครมาพูดโกหกกับเรา หลอกเรา
 เราก็ไม่ไปพูดโกหกใส่คนอื่น ไม่ไปหลอกคนอื่น แล้วนี่ก็เป็นกฎสากล
 แล้วกฎนี้ไม่ได้มีใครมาบังคับเราให้เราเชื่อ นี่คือเรื่องอัตตาณัติ
 (Autonomy) เราเป็นคนคิดเอง เข้าใจเอง รู้เองว่าถ้าเราไม่อยากจะถูกลอก
 หลอก เราก็ไม่ควรจะไปหลอกคนอื่น แล้วก็มันเป็นกฎที่เกิดมาจาก
 สำนึกในตัวเองซึ่งคานท์เน้นมาก ๆ เลย สำนึกในตัวเอง แล้วทำไมเรา
 ถึงมีความสำนึกในตัวเอง ก็เพราะว่าเราเป็นผู้มีเหตุมีผลว่าเป็นมนุษย์
 แล้วมนุษย์มีธรรมชาติพิเศษซึ่งสัตว์อื่น ๆ ไม่มี ก็คือความเป็นผู้มี
 เหตุผลตรงนี้ แล้วด้วยเหตุนี้มนุษย์ถึงมีธรรมชาติพิเศษซึ่งการปฏิบัติต่อ
 มนุษย์จะไม่สามารถเป็นแบบเดียวกันกับการปฏิบัติต่อสัตว์อื่น ๆ หรือ
 การปฏิบัติต่อสิ่งของอื่น ๆ ได้ ในหัวข้อสุดท้ายก็คือแนวคิดด้าน
 จริยธรรมต่าง ๆ ของคานท์ก็มีฐานที่มาจากความเชื่อนี้ ก็เป็นเรื่องจริย
 ศาสตร์ของคานท์

วิพากษ์จริยศาสตร์แบบคานท์

- เป็นทฤษฎีที่สำคัญที่สุดของโลกตะวันตก
- แต่มีปัญหาตรงที่เน้นหนักที่ความเป็นนามธรรมกับความเป็นปัจเจกบุคคลมากเกินไป จน
 ละเลยมิติด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล
- อีกมทหนึ่งคือละเลยมิติด้านการพัฒนาตนเองกับการฝึกฝน

วิพากษ์จริยศาสตร์แบบคานท์

ต่อไปก็มีวิพากษ์จริยศาสตร์แบบของคานท์ ข้อแรกนี้ไม่ใช่การวิพากษ์ ข้อแรกเป็นเหมือนกับข้อเท็จจริงเป็นทฤษฎีที่สำคัญที่สุดเป็นหัวใจของระบบจริยศาสตร์แบบโลกตะวันตก แต่อย่างไรก็ตาม มีปัญหาตรงที่เน้นหนักเรื่องความเป็นนามธรรมเยอะ นี่คือเรื่องจริง คือวิธีคิดแบบของคานท์ที่คิดแบบนามธรรมว่าแบบไหนถูกต้อง แบบไหนไม่ถูกต้อง แบบที่ทําเป็นสากลได้ถูกต้อง แบบที่ทําเป็นสากลไม่ได้ไม่ถูกต้อง แล้วก็เน้นความเป็นปัจเจกบุคคลก็คือว่าเน้นที่ปัจเจกบุคคลคิดเอง เข้าใจเอง รับรู้เองว่าถูกต้อง แล้วมันไม่ใช่แค่ปัจเจกบุคคลแบบอัตตวิสัย มันเป็นปัจเจกบุคคลแบบเป็นเพราะวิสัยล้วน ๆ อย่างไรก็ตาม เพราะว่าบางทีเราคิดว่าเป็นปัจเจกบุคคลมันต้องเข้ากันได้กับอัตตวิสัยมากกว่า อัตตวิสัยคือเป็นเรื่องเฉพาะเป็นเรื่องที่ตัวเองรับรู้เอง เหมือนกับกินมะนาวเข้าไปแล้วก็รับรู้รสเปรี้ยวมันเองคนอื่นไม่ได้รับรู้รสเปรี้ยวมันด้วย เพราะว่าคนอื่นไม่ได้กินมะนาว รสมะนาวที่เรากินเข้าไปมันเป็นอัตตวิสัย คำว่า วิสัย คือเป็นอะไรที่ทุกคนสามารถรับรู้ได้เหมือนกัน แต่สำหรับคานท์การที่เป็นปัจเจกบุคคลตรงนี้ การที่อัตตภาณัติแล้วก็ปัจเจกบุคคลจะต้องรับรู้ความถูกต้องของกฎด้วยตัวเอง การรับรู้มันอยู่กับปัจเจกบุคคลใช่ แต่มันไม่ใช่อัตตวิสัย มันเหมือนกัเวลาทีทุกคนเคยเรียนเลขในระดับหนึ่ง เลขระดับบวกลบง่าย ๆ $2+2 = 4$ ทุกคนรู้ว่า $2 + 2 = 4$ ไม่ใช่รู้เพราะว่าคนบอกอย่างนั้นมันไม่ใช่ ต้องรู้ด้วยการคิดเองบวกเองแล้วก็ได้ผลออกมาเองเข้าใจเองว่า $2+2 = 4$ นั่นคือสิ่งที่คานท์พูดถึง เวลาพูดถึงว่าปัจเจกบุคคลรับรู้เองว่าการ

ทำไหนถูกต้อง เหมือนกับรับรู้ที่ $๒ + ๒ = ๔$ แล้ว $๒ + ๒ = ๔$ มันอยู่ในใจของคุณคนเดียว แต่ที่ทุกคนก็คิดได้เหมือนกัน ไม่ใช่ว่าผมคิดได้คนเดียวว่า $๒+๒ = ๔$ คนทุกคนที่เรียนเลขคิดได้ตรงกัน เวลาซื้อของทอนเงินถึงไม่ทะเลาะกัน เพราะทุกคนคิดตรงกันว่า $๒ + ๒ = ๔$ ก็เลยเป็นเพราะวิสัย ถึงแม้ว่ามันจะมีที่มาจากความเป็นปัจเจกบุคคล แต่อย่างไรก็ตาม ตรงนี้เองเป็นข้อวิพากษ์ตรงที่ว่าระบบของคานท์ละเลยมิติด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ก็คือการที่เน้นที่การคิดว่าอะไรถูกต้องแค่จากความคิดของตัวเองหรือการคิดเลขหรือการคิดตามเหตุผลโดยตัวเองคิดเองอย่างเดียว แล้วไอ้มิติเรื่องความสัมพันธ์ที่เรารับรู้ด้วยการที่เราเชื่อมร่วมกัน เรารับรู้เรื่องนี้ได้ผ่านการติดต่อสื่อสารซึ่งกันและกันแบบนี้คานท์ไม่ได้พูดถึงเลย แล้วก็มีอีกเรื่องหนึ่งที่สำคัญที่แตกต่างมาก ๆ จากจริยศาสตร์เชิงพุทธรที่เรากำลังจะพูดถึงไปก็คือข้อ ๓ คือคานท์ไม่ได้พูดถึงเลย เรื่องมิติของการพัฒนาตัวเอง คือ จริยศาสตร์ของพุทธรจะเน้นเป็นหัวใจเลยเรื่องการพัฒนาตัวเอง เราก็มีวิธีการต่าง ๆ อย่างที่เราู้กัน เช่น สิกขา ๓ ก็เป็นเรื่องของการพัฒนาตัวเองทั้งนั้น แล้วก็การฝึกฝนก็เช่น กรรมฐาน อะไรต่าง ๆ แล้วก็การถือทาน ศีล ภาวนา อะไรต่าง ๆ ก็เป็นเรื่องของการฝึกฝนตัวเองทั้งหมดเลย แต่คานท์นี่ไม่สนใจเลย ไม่มีพูดถึงเรื่องพวกนี้เลย เพราะว่าคานท์เชื่อว่าทุกคนมีความสามารถในการรับรู้ว่าจะอะไรถูกต้อง ไม่ถูกต้องด้วยตัวเองอยู่แล้ว เหมือนกับว่าทุกคนมีพอยอยู่แล้วตั้งแต่ตั้งต้นว่าทุกคนใช้ได้อยู่แล้ว แล้วไม่ต้องฝึกอะไรเพิ่มแค่รับรู้ด้วย

ความสามารถที่มีอยู่แล้วของตัวเอง ณ ขณะนี้มีอยู่แล้วว่าอะไรสามารถ
รู้ได้ว่าอะไรถูก อะไรไม่ถูกต้องซึ่งบางทีก็ไม่ค่อยสอดคล้องกับ
ข้อเท็จจริงเท่าไร อันนั้นเป็นข้อวิพากษ์ซึ่งนักปรัชญาพวกที่อยู่ฝ่าย
คานท์เขาเชื่อเรื่องคานท์ก็ไม่เห็นด้วยอยู่ดี ข้อนี้ก็เป็นประเด็นที่นัก
ปรัชญาพูดคุยกันอยู่

ทฤษฎีประโยชน์ นิยม

Utilitarianism

- “ประโยชน์สูงสุด แก่คนจำนวนมากที่สุด”
- ข้อดีคือให้ประโยชน์สุขแก่คนโดยไม่เลือกหน้า ไม่ว่าใคร
- “ประโยชน์สุข” คืออะไรก็ตามที่เป็นที่ยินยอมของคนโดยทั่วไป ซึ่งได้แก่ความพึงพอใจส่วนบุคคล
- มาตรการอะไรที่ก่อให้เกิดสิ่งนี้ในปริมาณมากที่สุด ก็จะเป็นมาตรการที่ดี

ทฤษฎีประโยชน์นิยม (Utilitarianism)

ต่อไปก็เป็นเรื่องทฤษฎีประโยชน์นิยม เป็นทฤษฎีที่ภาษาอังกฤษเรียกว่า Utilitarianism เป็นทฤษฎีที่เป็นคู่แข่งคู่แข่งหลักเลยของทฤษฎีของคานท์ หัวใจของทฤษฎีนี้จะอยู่ที่คำกล่าวในย่อหน้าแรกที่อยู่ด้านขวาคือ ประโยชน์สูงสุดแก่คนจำนวนมากที่สุด ก็คือว่าการกระทำที่ดีคือการกระทำที่ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่คนจำนวนมากที่สุด แล้วเมื่อเรามีการกระทำ ๒ แบบซึ่งเราต้องเลือกว่าทำแบบไหนระหว่างแบบแรกกับแบบที่ ๒ ประโยชน์นิยมจะบอกว่า

เราสามารถรู้ได้ตลอดเวลาว่าเราควรเลือกทำการกระทำไหนระหว่างแบบแรกกับแบบที่ ๒ ไม่สามารถเลือกพร้อมกันได้เช่นไปซ้ายหรือไปขวาแยกร่างไม่ได้ก็ต้องเลือกในกรณีแบบนี้ ประโยชน์นิยมจะช่วยก็มีวิธีคิดว่าควรไปซ้ายหรือไปขวาให้ดูที่ประโยชน์ที่เกิดขึ้น จำนวนของประโยชน์หรือปริมาณของประโยชน์ที่เกิดขึ้น แล้วก็ผู้รับว่ามีจำนวนมากแค่ไหน แล้วก็มาดูกันว่ามันเป็นอย่างไร ถ้าเพื่อไปซ้ายแล้วได้ประโยชน์มากกว่าก็ไปซ้าย ถ้าไปขวาได้ประโยชน์มากกว่าก็ไปขวาอะไรประมาณนี้ ข้อดีคือให้ประโยชน์สุขแก่คนโดยไม่เลือกหน้านี้เป็นข้อดีของประโยชน์นิยมคือไม่ใช่ว่าประโยชน์ที่จะได้ต้องได้แก่ครอบครัวฉันฝ่ายเดียวมันไม่ใช่ เราต้องคำนึงถึงประโยชน์เฉย ๆ ที่เกิดขึ้นโดยไม่สน โดยไม่คำนึงว่าใครจะเป็นผู้รับประโยชน์นั้น โดยเฉพาะขอให้มันมีประโยชน์เกิดขึ้นแก่คนจำนวนมากที่สุดโดยไม่เลือกว่าใคร นั่นคือประโยชน์นิยม เหมือนกับที่สมัยก่อนเขามีโปรยทานโปรยทานก็คือว่าไม่สนใจว่าทานที่ตัวเองโปรย เป็นโยนไปจะไปอยู่ ที่ใครขอให้ได้รับ ขอให้มันมีคนได้รับก็พอแล้ว มันไม่เหมือนกับตั้งใจให้คนนี้ ตั้งใจให้อีกคนหนึ่งอะไรแบบนี้ ที่พูดว่าประโยชน์สูงสุดบางที่เขาใช้คำว่าประโยชน์สุข แต่มาจากคำว่า Utility ก็คืออะไรก็ตามที่เป็นที่ชื่นชอบของคนโดยทั่วไป ก็คือเรื่องความพึงพอใจ เช่น ได้กินอาหารดี ๆ ได้ฟังเพลงเพราะ ๆ ได้นอนที่นอนใหญ่ ๆ ประมาณนี้แหละที่เรียกว่า ประโยชน์สุข ตรงนี้เองที่เป็นข้อวิพากษ์หลักเลย ที่เราสามารถที่ใช้วิพากษ์ทฤษฎีประโยชน์นิยม เพราะเน้นไปที่ประโยชน์สุขที่ความ

ฟังพอใจที่เรื่อง ๆ หนึ่ง เรื่องแบบนี้ เช่น กินดีอยู่ดี เรื่องประสาทสัมผัส อย่างเดี๋ยวมันละเลยมิติ ด้านจิตวิญญาณ ด้านว่าอะไรที่เป็นประโยชน์ แก่ชีวิตเราจริง ๆ ถึงแม้ว่ามันไม่ใช่อะไร ที่ทำให้เราได้รับความพึงพอใจ ขึ้นมาในระยะสั้น ระยะเฉพาะหน้า หรือในระดับของผิวหนังแค่นั้น อะไรแบบนี้ นี่คือปัญหาใหญ่เลยของประโยชน์นิยม

วิพากษ์ประโยชน์นิยม

- “ประโยชน์สุข” ไม่มีการคิดอย่างเป็นระบบว่าคืออะไรกันแน่ ใช้ความชื่นชอบเฉพาะหน้า ส่วนบุคคลเป็นหลัก
- บางครั้งก็ขัดแย้งกับสามัญสำนึก (เช่นบอกว่าการเสียดคนจำนวนมากน้อยเพื่อประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ เป็นการกระทำที่ถูกต้อง)
- โบนัสของเทคโนโลยี วิธีคิดแบบนี้คือให้ดูประโยชน์ของเทคโนโลยี แต่ประโยชน์มีได้หลายแบบ
- ทั้งวิธีคิดแบบคานท์กับมิลส์ มีลักษณะร่วมกันคือไม่ให้ความสำคัญแก่มิติทางอภิปรัชญา ของจิตศาสตร์ ซึ่งทำให้ขาดฐานรากที่มั่นคง

วิพากษ์ประโยชน์นิยม

เมื่อสักครู่วิพากษ์ไปนิดหน่อยแล้ว ก็มีเรื่องประโยชน์สุข สรุปรู้ก็คือเมื่อสักครู่พูดไปแล้ว ไม่มีการคิดอย่างเป็นระบบว่า คืออะไรกันแน่ ใช้ความชื่นชอบเฉพาะหน้าความชื่นชอบหรือความพึงพอใจ ที่พูดเมื่อสักครู่นี้ เฉพาะหน้าส่วนบุคคลเป็นหลัก คือนักวิชาการส่วนมากในสังคมศาสตร์ เขามักจะเชื่อเรื่องประโยชน์นิยมโดยที่บางทีเขาก็ไม่รู้หรือกว่า เขากำลังเดินตามทัศนะเพียงบางทัศนะของนักปรัชญา เขาเชื่อว่า นี่คือความถูกต้องเพราะว่าเขาเรียนมาแล้ว คนที่สอนเขาก็ไม่ได้

พูดถึงหลาย ๆ ทักษะ เขาพูดแต่ทักษะเดียว ผู้เรียนก็เลยเชื่อว่ามืออยู่ทางเดียวที่เป็นความถูกต้อง ก็คือเรื่องประโยชน์นิยมซึ่งมันไม่ใช่

สาเหตุที่ผมพูดแบบนี้ ก็คือว่าเวลาที่มีการตัดสินใจในเชิงสาธารณะเกี่ยวกับมาตรการนโยบายอะไรต่าง ๆ ส่วนมากจะเป็นนักเศรษฐศาสตร์หรือพวกเทคโนโลยีต่าง ๆ เขามักจะตัดสินใจในแบบประโยชน์นิยมก็คือ ดูว่า คนจำนวนมากแค่ไหนที่จะได้ประโยชน์จากการตัดสินใจนี้ โดยไม่ดูอย่างอื่น ซึ่งอย่างอื่นบางที มันสำคัญมากกว่า อย่างเช่น จะมีการตัดสินใจว่า จะสร้างเขื่อนที่นี้ดีไหม ก็มีการเสนอเขาเรียกว่า การวัดผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมหรือการวัดผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของประชากร อะไรต่ออะไร แล้วจะออกมาเป็นตัวเลขแล้ว ถ้าเพื่อผลกระทบในด้านดี เช่น ประชาชนมีความเป็นอยู่ดีขึ้น เป็นอยู่ดีขึ้น ก็คือแบบที่ว่า มีทีวีดู มีมือถือใช้ มีรถขับเลยมากกว่า ถ้าไม่สร้างเขื่อน ก็เป็นเหตุผลเพียงพอที่จะทำให้ต้องสร้างเขื่อน

ปัญหาก็คือว่าบางทีมันมีผลเสียต่อสิ่งแวดล้อมซึ่งในระยะยาวมันส่งผลกระทบต่อประโยชน์สุข แต่ในระยะสั้นมันไม่ส่งผลกระทบ เช่น พอสร้างเขื่อน เสร็จ ๑๐ ปีแรกมีคนจำนวนมาก ได้รับผลประโยชน์ มีไฟฟ้าใช้ มีน้ำใช้ แต่พอ ๑๐ ปีผ่านไป น้ำมันเกิดแล้งเขื่อน มันไม่ได้ช่วยอะไร แล้วผลกระทบมันก็ยิ่งหนักขึ้น เพราะว่าสร้างเขื่อนมันไป มีผลกระทบในเชิงโครงสร้างต่อระบบนิเวศอะไรประมาณนี้ก็ประโยชน์ที่เกิดขึ้นในระยะยาวเหมือนจะเสียมากกว่าที่จะวัดเอาเฉพาะในระยะแรกระยะสั้นแค่ ๑๐ ปีแรกก็ได้

เพราะฉะนั้น นี่เป็นข้อวิพากษ์อีกข้อหนึ่งของประโยชน์นิยม แล้วอีกอย่างหนึ่ง ก็คือดูเหมือนว่า ชัดแย้งกับสามัญสำนึก เช่น บอกว่า เสียสละคนจำนวนน้อยเพื่อประโยชน์ของคนส่วนใหญ่จะเป็นการกระทำที่ถูกต้องเสมอ เพราะว่าคนจำนวนมากกว่าได้รับผลประโยชน์ก็น่าจะดีกว่า คนจำนวนมากนั้นไม่ได้รับผลประโยชน์ที่เขาควรจะได้ แต่บางทีมันเจอเหตุการณ์อะไรหนัก ๆ แปลก ๆ

มาถึงตรงนี้ ผมมีเรื่องเล่าประกอบสักเรื่องหนึ่ง ซึ่งอาจจะไม่เคยเกิดขึ้นจริง ๆ แต่มันอาจเกิดขึ้นได้ มันอยู่ในนิยาย เรื่องก็มีอยู่ว่า บางหมู่บ้าน มีความจำเป็นเช่นมีปีศาจมายึดเมือง ยึดหมู่บ้าน แล้วปีศาจบอกว่า จะต้องสังเวชชีวิตชาวบ้าน ๑ คนต่อ ๑ ปี ให้ปีศาจ แล้วปีศาจจะไม่มาระรานก่อความเดือดร้อนให้แก่หมู่บ้านนี้ ชาวบ้านก็มีทางเลือก ๒ ทาง

ทางแรกคือยอมตามปีศาจก็สังเวชก็คือเลือกชาวบ้านด้วยกันเองมา ๑ คน แล้วส่งไปให้ปีศาจกิน

อีกทางหนึ่งคือไม่ยอมแล้วก็สู้กับปีศาจ

ถ้าเป็นวิธีคิดแบบประโยชน์นิยม เขาจะเลือกเอาประโยชน์แก่คนจำนวนมากเสมอ โดยที่เขาไม่มองว่าความเดือดร้อนจะเกิดขึ้นแก่คนโชคร้ายที่โดนจับไปเป็นคนสังเวชอย่างนี้ เขาไม่มอง เขาก็มองภาพรวมเสมอ นี่คือปัญหาอีกอย่างหนึ่ง ที่นี้ในแง่ของเทคโนโลยี วิธีคิดแบบนี้ก็คือให้ดูที่ประโยชน์ของเทคโนโลยี เช่น เทคโนโลยี สร้างเงื่อนไขให้ดูว่า ประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นหลังสร้างเงื่อนไขเสร็จแล้ว จะมีอะไรบ้างที่

พูดเมื่อสักครู่นี้ แต่จริง ๆ แล้วประโยชน์มิได้หลายแบบ ประโยชน์
อาจจะนับเฉพาะน้ำที่ได้มากขึ้น ไฟฟ้าที่ได้มากขึ้นหรืออาจจะมี
ประโยชน์ด้านอื่น ให้เป็นประโยชน์ในระยะยาว ประโยชน์ทางด้าน
วัฒนธรรมสิ่งแวดล้อม ซึ่งบางที การนับแบบประโยชน์นิยม อาจจะนับ
เฉพาะแคบ ๆ ในตอนแรก ซึ่งมันอาจจะแคบเกินไป

แต่อย่างไรก็ตาม วิธีคิดแบบคานท์กับมิลล์ทั้ง ๒ อย่าง เป็น
เหมือนกับเหรียญสองด้าน ซึ่งเป็นเหรียญเดียวกัน มีลักษณะร่วมกัน
ถึงแม้ว่า จริง ๆ มันต่างกันเยอะ แต่ว่า ลักษณะร่วมกัน มันคือฐานราก
ของทั้ง ๒ วิธีคิด ที่มาเป็นฐานรากเดียวกัน ก็คือไม่ให้ความสนใจแก่มิติ
ทางอภิปรายของจริยศาสตร์ หมายความว่าอย่างไร นี่คือภาษา
ปรัชญาล้วน ๆ เลย มิติทางปรัชญาของจริยศาสตร์ หมายถึงเวลาเรา
บอกว่า อะไรควรไม่ควรทำ เราควรจะทำอย่างถึงสิ่งที่มีอยู่ในธรรมชาติ
ที่เป็นเป็นฐานรากของความมีอยู่ของสิ่งต่าง ๆ ด้วย ไม่ใช่แค่เอาเฉพาะ
การตัดสินใจของบุคคลแต่ละคน

เพราะฉะนั้น คานท์กับมิลล์ เป็นแบบเดียวกัน คือเอาการ
ตัดสินใจของคนแต่ละคนเป็นหลัก น่าจะดูถึงอะไรที่มันนอกเหนือหรือ
เกินเลยไป จากคนแต่ละคนแค่นั้นด้วย นี่ก็คือข้อวิพากษ์ของคานท์กับ
มิลล์ แล้ววิธีคิดแบบไหน ที่มองถึงมิติทางอภิปราย

วิธีคิดแบบจริยศาสตร์แบบพุทธ พุทธง่าย ๆ คือว่าของพุทธ
ไม่ได้มองเฉพาะแค่การตัดสินใจส่วนบุคคล แต่เรามองไปที่ว่า การ
ตัดสินใจแบบไหน จะมองไปที่การที่เราจะกลมกลืนเป็นส่วนเดียวกับ

ธรรมชาติหรือว่าเข้าถึงความเป็นจริงแท้สูงสุดที่ไม่ใช่แค่การตัดสินใจของปัจเจกบุคคลแบบเรา แต่ละคนแค่นั้น

จริยศาสตร์ คุณธรรม

Virtue ethics

- เน้นที่การฝึกตนเพื่อบรรลุเป้าหมายสูงสุด
- คล้ายกับของพุทธมากที่สุด
- ต่างกันที่รายละเอียด โดยเฉพาะระบบอภิปรัชญา กับการเน้นหนักที่ทางสุภการพันทุกษ์

จริยศาสตร์คุณธรรม (Virtue Ethics)

ต่อไปก็จะนำไปสู่ทฤษฎีอีกทฤษฎีหนึ่ง ซึ่งเป็นทฤษฎีของตะวันตกคือหลัก ๆ แค่มิ ๓ ทฤษฎีแล้วของพระพุทธศาสนาจะคล้ายคลึงกับทฤษฎีจริยศาสตร์ คุณธรรมตรงนี้มากับเพื่อนมากกว่าอีก ๒ ทฤษฎี คือ

ประการแรกเลยก็เน้นที่การฝึกตนเพื่อบรรลุเป้าหมายสูงสุดแบบเดียวกับสิกขา ๓ แบบเดียวกับทาน ศีล ภavana อะไรประมาณนี้ แต่จะต่างที่รายละเอียด โดยเฉพาะระบบอภิปรัชญาซึ่งของพระพุทธศาสนาจะละเอียดกว่ามาก

ประการที่ ๒ อภิปรัชญาก็คือเหมือนกัน เวลาใครเคยเรียนพระอภิธรรมนั่นแหละ คืออภิปรัชญาหมดเลย หาจิต เจตสิก รูป นิพพาน นั่นอภิปรัชญาหมดเลย ความจริงแท้ของโลก อะไรประมาณนี้ ในจริยศาสตร์คุณธรรมไม่ค่อยมีพูดถึงเท่าไร เขาพูดถึงว่า ธรรมชาติก็ว่า พูด

อยู่แค่นี้ แต่เขาไม่ได้จะแจกแจงไประดับขนาดว่า มีปริมาณ แบบที่ใน พระอภิธรรมเขาสอนกัน

วิธีคิดแบบพระพุทธศาสนา

วิธีคิดแบบพระพุทธศาสนา

ที่นี้มาที่วิธีคิดแบบมาพระพุทธศาสนา ซึ่งผมกำลังจะเสนอว่า เป็นเป็นทางเลือก ที่น่าจะเลือกมากกว่า โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อ เปรียบเทียบกับ ๓ วิธีแรกที่เราพูดกันมา

วิธีคิด

- เราจะรู้ได้อย่างไรว่าอะไรถูก อะไรผิด
- กุศล กับอกุศล
- ความดีสูงสุดในฐานะเป้าหมายรวมทั้งหมดของการกระทำ
- สภาวะอันเป็นเป้าหมายของการปฏิบัติของชาวพุทธ
- เราสามารถเอาแนวคิดเรื่องการปฏิบัติที่นำไปสู่เป้าหมายสูงสุดนี้ มาเป็นหลักคิดในการ แก้ปัญหาเกี่ยวกับจริยธรรมของเทคโนโลยีได้

อย่างแรกเลยก็คือว่า มีคำถามว่า เราจะรู้ได้อย่างไรว่า อะไรถูกอะไรผิด คำตอบก็คือเรื่องกุศลกับอกุศล ก็คือว่าเราจะรู้ว่าสิ่งนั้นถูก การกระทำนั้นถูก ก็ต่อเมื่อการกระทำนั้นหรือสิ่งนั้นหรือสิ่งนั้นเป็นกุศล แล้ว ผิดก็คือเมื่อเป็นอกุศล แล้วจะรู้ได้อย่างไรว่าอันไหนเป็นกุศล อันไหนเป็นอกุศล ก็คืออะไรนำไปสู่สิ่งที่ควรจะเป็น ก็เป็นกุศล สิ่งไหนที่นำไปสู่สิ่งที่ไม่ควรจะเป็น ก็เป็นอกุศล เช่น อะไรที่นำไปสู่การปฏิบัติที่จะสามารถนำไปสู่เป้าหมายของการปฏิบัติ เป้าหมายที่ถูกต้องของการปฏิบัติได้อย่างดีก็เป็นกุศล เช่น การทำจิตให้บริสุทธิ์ก็เป็นกุศล เพราะว่าการทำแบบนี้ช่วยในการปฏิบัติให้บรรลุถึงเป้าหมายได้ดียิ่งขึ้น รวดเร็วยิ่งขึ้น มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ในขณะที่จิตใจไม่บริสุทธิ์ คอยพยายามทำอะไร ๆ หลาก ๆ อย่างอยากได้นั้น อยากได้นี้ ก็เป็นอุปสรรคจากการบรรลุเป้าหมาย เป้าหมายนั้นก็คือการพ้นทุกข์ เป้าหมายสูงสุดของการเป็นชาวพุทธ ความดีสูงสุดก็คือเป้าหมายของการปฏิบัติ ในฐานะที่เป็นเป้าหมายรวมทั้งหมดของการกระทำใด ๆ ของเรา แล้วก็พูดถึงสภาวะอันเป็นเป้าหมายของการปฏิบัติอันนั้น ซึ่งทั้งหมด เราสามารถเอามาเป็นวิธีคิดที่จะแก้ปัญหาทางจริยธรรมที่เกิดขึ้นจากเรื่องเทคโนโลยีได้

ในหัวข้อสุดท้าย ผมก็เลยเขียนไว้บอกว่า เราสามารถเอาแนวคิดเรื่องการปฏิบัติที่นำไปสู่เป้าหมายสูงสุดนี้มาเป็นหลักในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับจริยธรรมของเทคโนโลยีได้ ก็ดูว่า อะไรเป็นกุศล อะไรเป็นอกุศล แล้วก็บรรลุ ชุมนำพาเราไปสู่การบรรลุความดีสูงสุด

ความดีสูงสุดนี้มีเพื่อเป็นหลักชัยเพื่อที่จะทำให้เราบอกได้ว่าอะไร เรา
 เข้าใกล้ทั้งเป้าหมายหรือยัง เพื่อจะได้บอกได้ว่า มันเป็นการกระทำที่
 ถูกต้องที่ควรทำไหม อันนี้เป็นวิธีกว้าง ๆ เราก็ต้องดูว่าเอามาใช้ใน
 สถานการณ์จริงเป็นอย่างไรได้บ้าง เพราะเมื่อสักครู่พูดเรื่องอุ้มบุญไป
 มากแล้ว ก็เป็นฐานให้เราเข้าใจประเด็นตรงนี้

ตัวอย่าง กรณีอุ้มบุญ (Mother surrogacy)

ทำไมจึงเป็น
 ปัญหา?

- การใช้มนุษย์ด้วยกันเป็นเครื่องมือ
- เอาเปรียบ
- แต่ถ้าไม่มีเรื่องการใช่เป็นเครื่องมือ
 หรือการเอาเปรียบ จะยังคิดอยู่หรือ
 ไม่?
- เราจะใช้วิธีคิดแบบพุทธที่เสนอมา
 เพื่อแก้ปัญหานี้ได้อย่างไร?
- เมตตา กรุณา

ตัวอย่าง กรณีอุ้มบุญ (Mother Surrogacy)

ทำไมจึงเป็นปัญหา ?

ทำไมเรื่องอัมบุญ ถึงเป็นปัญหา ก็อย่างที่พูดไว้ตั้งแต่แรก ก็คือ เป็นการเอามนุษย์ด้วยกันมาเป็นเครื่องมือ ซึ่งอันนี้เป็นวิถีคิดแบบของ คานท์ เพราะว่าสำหรับคานท์ การเอามนุษย์คนอื่นมาเป็นเครื่องมือ เป็นการกระทำที่ผิดโดยสิ้นเชิง แบบเดียวกับการพูดโกหก เพราะว่า มนุษย์ ในฐานะที่เป็นผู้ที่มีอัตตาณัติ มีเหตุผลของตัวเองสามารถเข้าใจ อะไรได้ด้วยตัวเอง มีธรรมชาติพิเศษที่ไม่เหมือนกับสัตว์ใด ๆ ไม่ เหมือนกับสิ่งของใด ๆ ในจักรวาลนี้ เพราะฉะนั้น การเอามนุษย์ ด้วยกันมาเป็นเครื่องมือ เช่น การค้าทาสหรืออะไรทำนองเดียวกันเป็น การกระทำที่ผิดอย่างยิ่ง เพราะว่า ผิดต่อหลักการธรรมชาติของความ เป็นมนุษย์นั่นเอง นี่คือทัศนคติแบบของคานท์ แล้วก็เป็นเรื่องของการ เอาเปรียบซึ่งกันและกัน เช่น

เหมือนกับพ่อแม่ที่เป็นผู้ว่าจ้าง เอาเปรียบผู้รับจ้างในด้านต่าง ๆ เพราะว่าจะมีความแตกต่างเรื่องเศษสถานะ สถานะความเป็นอยู่ที่ ต่างกันอยู่แล้วโดยทั่วไป ในขณะที่ผู้รับจ้างยากจน เพราะว่าคนรวย ๆ ที่มีงานทำดี ๆ เขาก็คงไม่อยากจะมาจับจอบพิเศษมาตั้งท้องให้คนอื่นอยู่ แล้ว เพราะว่าเขามีงานของเขาดี ๆ อยู่แล้ว แล้วการตั้งท้องให้คนอื่น อย่่างไรก็มีความเสี่ยงเกิดขึ้นอะไรแบบนี้ ในขณะที่คนจน ๆ เขาไม่มี ทางเลือกอื่น เขาก็อยากได้อยู่ดีกินดี ๆ คือรับตั้งท้องอย่างไร ๆ ก็ได้ ๑๐๐,๐๐๐- ๒๐๐,๐๐๐ บาท อย่าง ๆ น้อย ๆ คนจนมาก ๆ ก็ โดยเฉพาะผู้หญิง โอกาสในชีวิตน้อยกว่าผู้ชายอยู่แล้ว โอกาสที่จะได้รับ

เงินเห็นเงินเป็นแสน ชาตินี้คงไม่มี เขาอาจจะคิดแบบนี้ แต่ที่นี้เรา อาจจะคิดในอีกมุมหนึ่ง บอกว่า การรับตั้งท้องให้คนอื่น ถ้าเพื่อไม่ให้ เรื่อง การใช้เป็นเครื่องมือ และการเอาเปรียบแบบที่พูด เมื่อสักครู่นี้

ถ้าเป็นเรื่องของการสมัครใจ ยินยอมโดยไม่มีประเด็นเรื่องเงินทอง การจ้างวานหรืออะไรเข้ามาเกี่ยว การรับอุ้มบุญ จะยังผิดอยู่ไหม หลาย ๆ คน เชื่อว่าไม่ผิด เพราะว่ามันไปผิดที่การเอาเปรียบ แต่ที่เรา อยากช่วยเหมือนกับจิตแบบอันเป็นกุศลของเรา สมมติว่า เราเห็นว่า พ่อแม่คู่นี้ทุกข์ทรมานอย่างมีลูกเหลือเกิน มีไม่ได้สักที เราก็ช่วย เพราะว่าเราก็สุขภาพดี มดลูกเราก็สุขภาพดี เราก็ช่วยรับตั้งท้องให้ แล้วถ้าเกิดทุกอย่างออกมาดีตามอุดมคติ เด็กก็มีแม่ ๒ คน ก็เสียหาย อะไร แม่ ๒ คนดีซะอีก แม่ ๒ คน ครอบครัวใหญ่ขึ้นมา แต่เด็กทั่วไป นี้ มีแม่คนเดียว แต่เด็กคนนี้มีแม่ ๒ คน มีแม่ที่เป็นเจ้าของไขกับแม่ ที่ตั้งท้อง ก็อยู่ด้วยกันอย่างมีความสุขอันนั้นคืออุดมคติ

ถามว่าเป็นไปได้ไหม

เป็นไปได้แต่ต้องมีเงื่อนไขและไม่ใช่ว่าเป็นไปได้ในทุกกรณี แต่ว่าประเด็นก็คือว่าเป็นไปได้ เพราะถ้าเป็นไปได้ แล้วมันไม่มีปัญหา เพราะฉะนั้น ก็ต้องสรุปว่า ตัวการอุ้มบุญจริง ๆ มันก็ไม่ได้มีปัญหา ปัญหาอยู่ที่การเอาเปรียบกันแบบที่พูดตั้งแต่แรกมากกว่า

ทีนี้คำถามต่อเนื่อง ก็คือว่า เราจะใช้วิธีคิดแบบพุทธมา แก้ปัญหา เมื่อสักครู่ ผมได้พูดไปแล้วว่า จิตอันเป็นกุศล ที่อยาก ช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ด้วยการรับตั้งท้องให้ สมมติเราเป็นผู้หญิง

เพราะผู้ชายตั้งท้องไม่ได้อยู่แล้ว แล้วก็ผู้หญิงคนนี้มีจิตเป็นกุศล
 อยากช่วยเหลือคู่แต่งงานคู่นี้ให้บรรลุจุดประสงค์ของเขาว่า อยากมีลูก
 อะไร ก็มีเรื่องเมตตา กรุณาเข้ามาซึ่งเป็นคุณธรรมพื้นฐานมาก ๆ ของ
 คำสอนของพระพุทธศาสนาอยู่แล้ว ไม่ได้คือปรารณาคนอื่นไม่
 มีความสุข ก็คือปรารณาให้คู่แต่งงานคู่นี้มีความสุข ด้วยการทำให้เขา
 สมหวัง เพราะมีลูกได้ แล้วมันไม่มีวิธีอื่นแล้วต้องให้คนอื่นช่วยตั้งท้อง
 ให้ แต่ว่าคนที่เขาไม่เห็นด้วย เขาก็ไม่เห็นด้วยอยู่ดี เขาไม่เห็นด้วยกับ
 การอุ้มบุญโดยตัวมัน เขาบอกว่า พ่อแม่คู่นี้มีลูกยาก ไม่มีทางอื่น
 นอกจากต้องอุ้มบุญ แต่เขาไปเชื่อว่าการอุ้มบุญผิดทุกกรณีตั้งแต่ต้น

เพราะฉะนั้น พ่อแม่คู่นี้ ก็เลยควรจะเหมือนกับทำใจพูดง่าย ๆ
 เหมือนกับพระเจ้ากำหนดมาว่า คุณจะไม่มีลูก คุณก็ต้องอยู่แบบไม่มี
 ลูก ก็มีหลายคู่ที่เขาอยู่กันแบบไม่มีลูก ก็อยู่กันได้เป็นเพื่อนกันได้จน
 แก่จนเฒ่า โดยไม่มีลูก หรือไม่มีอีกอย่างหนึ่ง ซึ่งอันนี้ก็ก็เป็นเหตุผลที่ดี
 ว่า ทำไมต้องมาวุ่นวายกับอุ้มบุญ ทำไมจะต้องเอาไขตัวเอง เพราะว่ามี
 เด็กกำพร้ามากมาย แล้วทำไมไม่เอาเด็กกำพร้ามาสักคนหนึ่ง ไปเลือก
 มาเลี้ยงได้เลย เอามาเป็นลูกเลี้ยงแล้วก็เลี้ยงอย่างดีก็เหมือนลูกตัวเอง
 มันเสียหายตรงไหน ทำไมต้องอุ้มบุญ อันนี้ก็เลี้ยงเขายากนิดหนึ่ง ก็
 เป็นประเด็นที่เล่าให้ฟังว่า มีข้อถกเถียงกันในประเด็นแบบนี้

ความไม่เท่าเทียมกันในการเข้าถึงหรือการได้รับการปฏิบัติจากการใช้เทคโนโลยี

ความไม่เท่าเทียมกันในการเข้าถึงหรือการได้รับการปฏิบัติจากการใช้เทคโนโลยี

ต่อไป เรื่องนี้เป็นเรื่องสาธารณะและเป็นเรื่องระดับสังคมที่พูดถึง เมื่อสักครู่นี้ เรื่องความไม่เท่าเทียมกันในการเข้าถึงหรือการได้รับการปฏิบัติจากการใช้เทคโนโลยี ตัวอย่างเช่น

Technology Gap

- ความไม่เท่าเทียมกันในการเข้าถึงประโยชน์ที่ได้จากเทคโนโลยี
- ปัญหาเชิงสังคม และโครงสร้าง
- สังคมที่มีคุณธรรม จะต้องเป็นสังคมที่เข้มแข็งแก้ปัญหาตรงนี้
- และสังคมทุกยุคก็เป็นสังคมคุณธรรม
- มาตรการแก้ไขด้านต่างๆ

Technology Gap

อันนี้คือช่องว่างเทคโนโลยี เขียนเป็นภาษาอังกฤษ ช่องว่างเทคโนโลยี ก็หมายถึงว่า บางคนได้ประโยชน์บางคนไม่ได้ประโยชน์จากเทคโนโลยี ก็คือความไม่เท่าเทียมกันในการเข้าถึงประโยชน์ที่ได้ อย่างเรื่อง Chat GPT คิดว่าหลายคนคงเคยได้ยิน เทคโนโลยีอันนี้ใหม่มาก Chat GPT มันทำงานอะไรได้มากมาย เช่น ช่วยเขียนบทความอะไรต่อมิอะไรแล้ว ก็อย่างอื่นอีกเยอะ อะไรที่เกี่ยวกับภาษา มันทำได้หมด ทีนี้บางคนสามารถใช้ Chat GPT เป็น รู้วิธีใช้ประโยชน์จากมันต่าง ๆ นานา ก็มีความก้าวหน้าในอาชีพ มีความก้าวหน้าในการค้าขาย มีความก้าวหน้าในการทำงาน เพราะว่าใช้ Chat GPT เป็น มันก็เกิดช่องว่าง ความไม่เท่าเทียมกันและความไม่เท่าเทียมกันเป็นเรื่องผิดจริยธรรม เรื่องมีปัญหาทางจริยธรรมอยู่แล้ว แล้วจะอย่างไร ก็เป็นปัญหาเชิงสังคม ปัญหาเชิงโครงสร้าง สังคมที่มีคุณธรรมจะต้องเป็นสังคมที่มุ่งมั่นแก้ปัญหาตรงนี้ เรื่องลดช่องว่าง ความเหลื่อมล้ำ ความไม่เท่าเทียมกัน เพราะฉะนั้น เรื่อง Chat GPT ก็อาจจะต้องมีการสอน Chat GPT ให้มันสำคัญจริง ๆ จำเป็นจริง ๆ สอนในระดับโรงเรียนเลย เพราะฉะนั้น ทุกคนได้เรียนเป็นการศึกษาภาคบังคับไปเลย อะไรประมาณนี้

บทสรุป

ที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ ก็คือสังคมที่มีคุณธรรม จะต้องเป็นสังคมที่ มุ่งมั่นแก้ปัญหาตรงนี้แล้ว ก็สังคมพุทธแน่นอนว่า เป็นสังคมที่มี คุณธรรม เพราะฉะนั้น ก็ต้องมุ่งมั่นแก้ปัญหาตรงนี้ แล้วก็มีมาตรการ แก้ไขเรื่องลดช่องว่าง มีกฎหมาย มีระเบียบปฏิบัติอะไรต่าง ๆ ซึ่งจะ เป็นรายละเอียดต่อไปอีกมากมาย อันนี้คือเรื่องมาตรการปฏิบัติที่พูด ถึงตรงนี้ มาตรการแก้ไข ก็คือเรื่องกฎหมายด้วย เรื่องมาตรการเชิง สาธารณะอื่น ๆ ด้วย รวมถึงหลักวิธีคิดที่มาจากพุทธศาสนาตรงนี้